אגב - אורחא
פון מארק

וועטער:
וואלקנדיק, קיל.

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע ווארט
THE GATEWAY OF THE WEST.
THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 4.22
זון אונטערגאנג — 8.30

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 111. Winnipeg, Wednesday June 4, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מיטוואך ה' סיון, תר"ץ.

פאלעסטינער פראגע פאר מאנדאטן קאמיסיע

פארשטייער פון ציוניסטן און פון אגענטור גיבן אכטונג אויף די פארהאנדלונגען.

לוק איז איינער פון די בריטישע פארטרעטער.

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

זשענעווא, יוני 4 (איטא). — די מאנדאטן קאמיסיע פון דער פעלקער־ליגע באטראכט איצט דעם באריכט פון דער בריטישער רעגירונג איבער דער פאלעסטינער פראגע. די בריטישע רעגירונג איז דא פארטראטן פון דראמאנד שילס, אונטער־סעקרעטאר פאר די קאלאניעס; ה. סי. לוק, סעקרעטאר פון פאלעסטינער רעגירונג, און ט. י. לאיד, פון קאלאניאלן אפיס.

באמערקונגען וועגן דעם, אז דער אפשטעל פון אידישער אימיגראציע קיין פאלעסטינע האט צו טאן מיט די אינדישע אומרוען, זיינען אפגעלייקנט געווארן פון די בריטישע פארטרעטער. די קאמיסיע איז פארפלייצט מיט אידישע פראטעסטן פון אומעטום קעגן דעם אפשטעל פון דער אימיגראציע.

ביי דער עפענונג פון דער זיצונג פון דער מאנדאטן קאמיסיע איז אויסגעדריקט געווארן פארדרוס, למאי עס זיינען איר ניט צוגעשטעלט געווארן די פראטאקאלן פון דער אונטערזוכונג פון דער שאו קאמיסיע. עס איז נאך א דיסקוסיע באשלאסן געווארן צו פארהאנדלען דעם באריכט פון דער שאו קאמיסיע, איידער עס וועט אויפגענומען ווערן דער געוויינלאכער באריכט פון דער מאנדאטן מאכט.

נאמיער, וועלכער איז ניט לאנג צוריק באשטימט געווארן פאליטישער סעקרעטאר ביי דער עקזעקוטיווע פון דער אידישער אגענטור, איז אנגעקומען אהער צו זיין צוזאמען מיט דר. ווייצמאן, וועלכער גיט אכטונג אויף די פארהאנדלונגען ביי דער מאנדאטן קאמיסיע. דא איז אויך דר. יצחק גרינבוים, ציוניסטישער פירער פון פוילן.

בונד באשליסט אריינצוטרעטן אינ'ם צווייטן אינטערנאציאנאל

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאדז, יוני 4 (איטא). — נאך א שטורעמדיקער דעבאטע, האט דער קאנגרעס פון דער אידישער ארבעטער פארטיי "בונד" דא באשלאסן צו פארבינדן זיך מיט'ן צווייטן (סאציאליסטישן) אינטערנאציאנאל, מיט 58 שטימען צו 43. עס איז אויך באשלאסן געווארן איינצולאדן דעם אזוי־גערופענעם "פאריזער אינטערנאציאנאל", פון וועלכן דער בונד איז געווען א מיטגליד, אריינצוטרעטן אינ'ם סאציאליסטישן אינטערנאציאנאל.

אינ'ם קאנגרעס באטייליקן זיך פארשטייער פון 53 שטעט און שטעטלאך פון גאנץ פוילן.

—(::)—

מרס. וו. בראון ווערט ניט ארויסגעלאזן אויף ערבות

א בקשה ארויסצולאזן אויף ערבות (בייל) מרס. בראון, פרוי פון דעם דערמארדעטן לעצטע וואך וואסיל בראון, איז נעכטן צוריקגעוויזן געווארן פון'ם קאראנער. דער לעצטער האט דערקלערט, אז זי מוז פארהאלטן ווערן ביז דער אויספארשונג קומענדיקן פרייטאג.

די פאליציי, וועלכע זוכט נאך הונדערטער שפורן פונ'ם מערדער, וויל ניט דערציילן גארנישט וועגן די רעזולטאטן פון אירע זוכענישן ביז דעם קאראנערס אויספארשונג. די גרעסטע געהיימניש איז די פארשווינדונג פון בראונס רעוואלווער מיט וועלכן ער איז קאנטיק דערשאסן געווארן.

רעכטלאזע סאוועטישע אידן האבן איצט גוטע געלעגנהייט צו באקומען גלייכע רעכט

אלע "לישענצעס", וואס האבן וועלכע ס'איז פאך אין האנט, ווערן אנגענומען אויף ארבעט

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, יוני 4 (איטא). — די נעבטיקע "לישענצעס" (רעכטלאזע) האבן היינט אלע געלעגנהייטן צו קריגן באשעפטיקונג, אויב נאר זיי קאנען זיך קוואליפיצירן פאר וועלכער ס'איז פאך־ארבעט.

פון ראיעלע קוועלן דערוויסט זיך די "איטא", אז צוליב דעם מאנגל אין קוואליפיצירטע ארבעטער וואס פילט זיך איצט זייער שארף אין דער סאוועטישער אינדוסטריע, האט דער ארבעטס דעפארטמענט ארויסגעגעבן א באפעל צו אלע ארבעטער בערזעס צו פארערגיסטרירן פאר ארבעט יעדן איינעם וואס ווייס וועלכע ס'איז פראפעסיע, בוכהאלטערס אדער פיזישע ארבעטער, אן אונטערשייד פון זייער סאציאלן סטאטוס, און זיי זאלן גלייך ארויסגעשיקט ווערן אויף דער ארבעט.

די דאזיקע זעלטענע געלעגנהייט, וואס קאן אנהאלטן בלויז פאר עטלאכע חדשים, האט באוואויגן די אגראדזשאינט אויסצוארבעטן דרינגנדיקע פלענער צו טרענירן אין פארשיידענע פאכן אין דער קירצעסטער מעגלאכער צייט אזויפיל "לישענצעס", וויפל דאס איז נאר מעגלאך. דערמיט וועט זיי געגעבן ווערן די געלעגנהייט צו ווערן פראדוקטיווע ארבעטער און קריגן אלע בירגערלאכע רעכט, וואס אן ארבעטער האט. טאמער וועלן זיי שפעטער אפילו פארלירן זייער ארבעט, וועלן זיי אבער פארבלייבן מיט זייערע רעכט און פריווילעגיעס.

—(::)—

5 נייע סענאטארן פון קוועבעק באשטימט

מר. לעמיא, ספיקער פון הויז, איז איינער פון זיי

אטאווא, יוני 4. — נאך א זיצונג פונ'ם קאבינעט איז דא אנאנסירט געווארן די באשטימונג פון פינף נייע סענאטארן פון קוועבעק אויף די וואקאנטע פלעצער. אלע נייע באשטימטע סענאטארן זיינען געווען מיטגלידער פון לעצטן הויז.

די נייע סענאטארן זיינען: רודאלף לעמיא, ספיקער פון הויז; ע. וו. טאבין, דזש. ע. פרעוואסט, זשארזש פארענט, און ל. א. ווילסאן.

—(::)—

ברודער פון יעקב שיף געשטארבן

פראנקפארט־אם־מיין, יוני 4 (איטא). — לודוויג שיף, א ברודער פון יעקב שיף, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 75 יאר. ער איז אויך געווען א באוואוסטער פילאנטראפ. ער איז געווען ערן־בירגער פון פראנקפארטער אוניווערסיטעט און א מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פונ'ם צענטראלן פאראיין פון דייטשע בירגער פון אידישן גלויבן.

—(::)—

צוויי לעקציעס פון ז. רייזין אין קאלגארי זונטאג און דינסטאג

די אידן פון קאלגארי און אומגעגנט וועלן האבן די געלעגנהייט צו הערן דעם באוואוסטן אידישן שפראך־פארשער, ליטעראט און קולטור־טוער, זלמן רייזען (ברודער פון אברהם רייזין), אין צוויי לעקציעס קומענדיקע וואך.

זונטאג, יוני 8טן 8.30 אוונט, וועט ער ריידן אויף דער טעמע "דאס אידישע לעבן און שאפן אין מזרח אייראפע", און דינסטאג אוונט, יוני 10טן — "אידן, אידישקייט און אידיש".

ביידע לעקציעס ווערן דורכגעפירט אין פרץ־אינסטיטוט, אונטער אויפזיכט פון פרץ־שול געז., מוטער פאראיין און קולטור געזעלשאפט.

פון קאלגארי פארט ז. רייזען אפ קיין וואנקאווער, וואו ער וועט האלטן איינע אדער צוויי לעקציעס.

—(::)—

אנקומענדיקע אידישע אימיגראנטן

די פאלגנדיקע אידישע אימיגראנטן פאר דער וועסט קומען מיט דער באלטיק אמעריקא שיף "פאלאניא" (זיי ווערן דערווארטעט אין האליפאקס ארום יוני 7טן, און אין ווינניפעג, יוני 10טן):

יודע גראבינא, צו ב. פערמאן; טויבע האליץ, צו מ. רובענפעלד; דזשאזעף עדלשטיין, צו סעם ארנער; צפורה טריסטער, צו מרס. ד. שטראסבערג; קלמן בערלערער, צו בערטע ליזאק; הערש פריימאן, צו ה. אדוואק; גוטמאכער פאמיליע, צו דזשייקאב שטראסעק; לייב לעוו, צו מרס. ק. לעוו; האלפער פאמיליע, צו מרס. סי. האלפערן.

מינדעלע אייזנמאן, צו ליבע קאהען; אברהם־ברוך גרינבערג, צו הוימי גרינבערג; אראן גאלפערן, צו מרס. עטקע קרוגער; אידא מארגעלי צו מ. מ. מארגעל; עלא גרויער, צו ס. קאוועגסקי; דרעסל שפיגלער, צו מרס. קריגער; חיה־לאה דים, צו דזשייקאב פלאטנער; צירל סאנדלער, צו מרס. י. פרעמערמאן; קאל רובינשטיין, צו ס. רובינשטיין; איידא האבערמאן, צו ר. וואלפמאן; חיה קורץ, צו מרס. פ. ראזנבוים; עדזיא וואיצנבערג, צו מרס. ע. שמידט.

ערשטער נאמינירט צו ווערן

דזש. ס. וואודסווארט

וועלכער איז נעכטן נאמינירט געווארן פון דער ארבעטער פארטיי פאר איר קאנדידאט אין זיין באצירק פון נארט־צענטער.

פאליטישע פארטייען הויבן זיך אן גרייטן צו די וואלן

פאליטישע פארטייען אין ווינניפעג ווי איבער'ן גאנצן לאנד, הויבן זיך אן גרייטן צו די אלגעמיינע וואלן וואס דארפן פארקומען אין קארגע אכט וואכן ארום.

די נארט־ווינניפעגער ליבעראלן האלטן אפ א פארזאמלונג היינט, 8 אוונט, אין ראיאל אלעקסאנדרא האטעל, צו באשטימען די צייט פון א נאמינאציע קאנווענשאן. צווישן די רעדנער וועלן זיין דר. דזש. א. מעקטעוויש, דזש. סי. דייוויס (פרעזידענט פון מאניטאבער ליבעראלן) און דר. באיד מעקטעוויש.

די קאנסערוואטיוון אין סאוט ווינניפעג וועלן דערוויילן זייער פאנען־טרעגער אויף אן אפענער קאנווענשאן אין אמפיטעאטער רינק, מאנטאג, יוני 16טן. ראבערט ראדזשערס און וו. סענפארד עוואנס זיינען אין פעלד פאר דער נאמינאציע.

די סאוט־צענטער ליבעראלן וועלן נאמינירן זייער קאנדידאט אויף אן אפענער קאנווענשאן יוני 12טן. דזש. ט. טארסאן, דעפוטאט פון דעם באצירק, האט אנאנסירט זיין גרייטקייט ארויסצושטעלן זיין קאנדידאטור.

דעפוטאט דזש. ס. וואודסווארט איז לעצטן אוונט, אין זיין אפוועזנהייט, איינשטימיק נאמינירט געווארן אויף א קאנווענשאן פון דער אומאפהענגיקער ארבעטער פארטיי פון נארט־צענטער פאר דעם זעלבן באצירק. ער איז דער ערשטער נאמינירט צו ווערן דא אין שטאט.

די קאמוניסטן, ווערט דערוואַרטעט, וועלן היינט אוונט נאמינירן זייערע קאנדידאטן פאר נארט און פאר נארט־צענטער

ווינניפעגער מיידל פאראורטיילט צו 10 יאר טורמע

פערגוס פאלס, מינ., יוני 4. — העלען פענער, 24 יאר, פון ווינניפעג, איז דא פאראורטיילט געווארן צו צען יאר טורמע, פאר באגיסן מיט קארבאליק־זויער אן אימיגראציע באאמטן וואס האט זי געוואלט פארהאלטן לעצטן מארט. דער אורטייל וועט אבער ערשט דורכגעפירט ווערן נאכדעם ווי איר גייסטיקער צושטאנד וועט אונטערגעזוכט ווערן.

דאס מיידל האט באגאסן מיט זויער קייט דעם באאמטן ה. פארלאנג, אין קרוקסטאן, ווען ער האט זי פארהאלטן פאר אריינפארן אין די שטאטן אויף אן אומגעזעצלאכן אופן.

וויכטיקע ענדערונגען אינ'ם בריטישן ארבעטער קאבינעט; דזש. ה. טאמאס קריגט א נייעם פארטפעל

לאנדאן, יוני 4. — פרעמיער ראמזי מאקדאנאלד האט אנאנסירט וועגן וויכטיקע ענדערונגען אין זיין קאבינעט, לויט וועלכע דזש. ה. טאמאס, לארד פריווי סיל און מיניסטער פון באשעפטיקונג, ווערט אריבערגעפירט צום פאסטן פון סעקרעטאר פאר די דאמיניאנס. דער דאזיקער פארטפעל ווערט אויסגעטיילט פון דעם קאלאניאלן מיניסטעריום, וועלכער וועט ווייטער אנגעפירט ווערן פון לארד פעספילד.

די ענדערונג איז געקומען ווי א רעזולטאט פון טאמאסעס דורכפאל אינ'ם קאמף קעגן דער ארבעטסלאזיקייט און סער אסוואלד מאסלים רעזיגנאציע, וואס האט אויפגעטרייסלט דעם גאנצן קאבינעט.

פון די ווייטערדיקע וויכטיקע ענדערונגען, וועט זיין די באשטימונג פון ווערנאן הארטשארן, א געוועזענער ליבעראל, צום פאסטן פון לארד פריווי סיל. נאעל באקסטאן האט, לכבוד דעם קעניגס געבורטסטאג נעכטן, געקראגן א לארדן טיטל, און ער גייט ארויס פון קאבינעט אין לארדן הויז אריין, צו פארשטארקן דארט דער רעגירונגס פאזיציע. אויף זיין פאסטן פון אגריקולטור מיניסטער וועט באשטימט ווערן דר. עדיסאן, אויך א געוועזענער ליבעראל, איצט דער פארלאמענטארישער סעקרעטאר פונ'ם אגריקולטור מיניסטער.

זייער וויכטיק וועט אויך זיין די באשטימונג פון פ. ע. וויז אויף דר. עדיסאנס פאסטן. מר. וויז איז א לינקער, און ער איז געווען איינער פון די זעקס וואס האבן ניט געשטימט פאר דער רעגירונג אין דער קריטישער אפשטימונג לעצטע וואך.

דער פארטפעל פון ארבעטסלאזיקייט מיניסטער ווערט איינגאנצן אפגעשאפן. די ארבעטסלאזיקייט פראגע גייט אריבער צו א קאבינעט קאמיסיע, אונטער דעם פרעמיערס פארזיצערשאפט. מר. טאמאס וועט זיין א מיטגליד פון דער קאמיסיע, אבער ער וועט מער ניט טראגן די פאראנטווארטלאכקייט פאר דער לייזונג פונ'ם פראבלעם.

זוכט ניט צו דעפארטירן קאנאדער פון די שטאטן, זאגט אימ. קאמישאנער

וואשינגטאן, יוני 4. — דער קלאנג פארשפרייט דורך א צייטונג אין באסטאן, וואס האט געלויטעט, אז טויזנטער קאנאדער וואס זיינען אומגעזעצלאך אריינגעקומען אין די שטאטן, וועלן געכאפט און ארויסגעשיקט ווערן פון לאנד, ווערט אפגעלייקנט פונ'ם אימיגראציע קאמישאנער, הערי ה. האל, אין אן אינטערוויו פאר דער "קענעדיען פרעס".

"עס איז ניטא קיין שום קאמפיין צו דעפארטירן קאנאדער", — האט דער קאמישאנער דערויף געזאגט. — "מיר ווילן זיי ארויסהעלפן, וויפל מיר קאנען און מיר וועלן ניט דעפארטירן קיין קאנאדער, סיידן אין די פאלן וואו זיי האבן אפן געבראכן דעם אמעריקאנער אימיגראציע געזעץ. ווען בירגער פון די פאראייניקטע שטאטן קומען קיין קאנאדע, מוזן זיי אויספאלגן די קאנאדער געזעצן, און מיר קאנען אזוי אויפפאדערן די קאנאדער דא אין לאנד נאכצופאגן אונזערע געזעצן.

"מיר ווילן בלויז דורכפירן א קאמפיין צו מאכן קלאר זייערע רעקארדס און צו העלפן זיי דערפילן די פאדערונגען פון די אמעריקאנער געזעצן".

שחיטה פארבאט אין בייערן גייט אריין אין קראפט אקטאבער 1

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בערלין, יוני 4 (איטא). — די בייערישע רעגירונג האט אפיציעל אנאנסירט, אז דער שחיטה פארבאט וועט אריין אין קראפט אין בייערן אקטאבער 1טן, 1930. גלייכצייטיק ווערט דערקלערט, אז קיין ריטואלע פארמע פון שחיטה וועט ניט דערלויבט ווערן, סיידן די בהמה זאל פריער פולשטענדיק פארטויבט ווערן אויף א מעכאנישן אופן.

רבי קוק האט זיך ניט באטייליקט אין פייערונג פון קעניגס געבורטסטאג

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, יוני 4 (איטא). — די ערשטע אנדייטונג אויף דעם, אז די אידישע פירער דא אין לאנד האבן געהאט ברעה צוריקצוהאלטן זיך פון דער פייערונג פונ'ם קעניגס געבורטסטאג היינט, איז געווען אין דעם, וואס רב הכולל קוק האט זיך אפגעזאגט פון צו באטייליקן זיך אפיציעל אין דער פייערונג. אין א בריוו צום הויכקאמישאנער שרייבט ער, אז דער צער איבער די פאליטישע אנטוויקלונגען האט שלעכט געווירקט אויף זיין געזונט, און ער קאן דערפאר ניט באטייליקן זיך אין דער אפיציעלער פייערונג.

צאל פון רעגיסטרירטע וויילער אין ווינניפעג וועט דערגרייכן ביז איבער 115 טויזנט, ווערט דערווארטעט

768 ענומעראטארן זיינען פארשפרייט געווארן איבער דער גאנצער שטאט, און זיי רעגיסטרירן יעדן שטימבארעכטיקטן בירגער און בירגערין פאר די קומענדיקע פעדעראלע וואלן וואס וועלן פארקומען מאנטאג דעם 28טן יולי. די רעטוירנינג אפיסערס שאצן אפ אז 115 טויזנט ווינניפעגער בירגער וועלן זיין פארערגיסטרירט אויף דעם וואלן־ליסט, ווען קאנאדע וועט גיין צו די שטים־קאסטנס.

ביי די לעצטע פעדעראלע וואלן אין 1926, זיינען 77,154 שטימבארעכטיקטע מענער און פרויען געווען פארערגיסטרירט אין די ווינניפעגער באצירקן. עס ווערט אפגעשאצט אז מיט דער נייער רעגיסטרירונג סיסטעם וועט זיך די צאל שטימען באדייטנד פארגרעסערן.

אין דרום צענטער ווינניפעג, ווערן פארערגיסטרירט ווערן ארום 42,000 בירגער אין פארגלייך צו 28,000 אין 1926; אין דרום ווינניפעג — 28,000 אין פארגלייך צו 19,500; אין נארט ווינניפעג — 22,000 אין פארגלייך צו 15 טויזנט און אין נארט צענטער — 20 טויזנט אין פארגלייך צו 13,600.

די ענומעראטארן גייען אן מיט זייער ארבעט אממייסטן דערפאלגרייך, מיט קליינע אויסנאמען וואו זיי האבן שוועריקייטן אויפצוקלערן געוויסע איינוואוינער די באדייטונג פון דער רעגיסטראציע. אין איניקע נומעראטארן האבן אליין גרינדלאך ניט פארשטאנען דעם אופן ווי אזוי צו פארעגיסטרירן.

דעם 12טן, 13טן און 14טן יוני וועלן אפיציעלע רעגיסטראטארן זיצן אין יעדן באצירק מיט'ן צוועק צוצוגעבן צו די וואל־ליסטן די פארפעלטע נעמען פון שטימבארעכטיקטע בירגער, און זיי וועלן אויפנעמען קלאגעס וועלכע וועלן שפעטער באהאנדלט ווערן אין געריכט פון רעוויזיע ריכטער.

פאר דעם בענעפיט פון ענומעראטארן ווי אויך פאר די בירגער, זיינען פון א הויכן־באאמטן נעכטן געמאכט געווארן די פאלגנדע דערקלערונגען וואס זיינען וויכטיק צו וויסן פאר דער רעגיסטראציע:

1. דער ערשטער אות פון דעם ערשטן נאמען איז ניט גענוג אנצוגעבן צו די ענומעראטארן. גיט אן אייער פולן ערשטן נאמען. דער צווייטער נאמען דארף פארציכנט ווערן פריער, און נאכדעם דער ערשטער נאמען.

2. ביידע ענומעראטארן מוזן אונטערשרייבן זייערע נעמען אויפ'ן פאפיר.

די ענומעראטארן מוזן פארענדיקן זייער ארבעט ניט שפעטער ווי שבת, און די גרעסטע טייל רעגיסטראציע וועט אפגעטאן ווערן ביז היינט אוונט. עס קאן מעגלאך זיין אז געוויסע שטימבארעכטיקטע בירגער זאלן פארזעען ווערן. האבענדיק דאס אין זינען, האט י. ה. רוזען, רעטוירנינג אפיסער פאר נארט־ווינניפעג, געבעטן צו מעלדן די בירגער פון דער נארט ענד, אז אין אזא פאל, זאלן זיי קומען אין באריהרונג מיט אים אין זיין אפיס, 804 מיין סטריט. און אלע אנדערע בירגער פון די אנדערע באצירקן אין שטאט זאלן זיך ווענדן אין אזא פאל צו זייערע רעטוירנינג אפיסערס.

—(::)—

פאליציי געפינט גע׳גנב׳עטע פייער קאסעס און מאכט ארעסטן

די פייער־קאסעס פון דער עמפייר ברויאינג קאמפאני און פון דער לאבאט קאמפאני, גע׳גנב׳עט לעצטן שבת און זונטאג ביינאכט, זיינען נעכטן געפונען געווארן פון דער פאליציי. ביידע זיינען געווען אויפגעריסן. אין דעם ערשטן האבן די גנבים ארויסגענומען $1,500, אבער אין דעם לעצטן איז גארנישט ניט געווען, אויסער ביכער און דאקומענטן פון דער קאמפאני.

די קאסע פון דער לאבאט קא., וואס האט געוואויגן 1,000 פונט, האט מען געפונען אין איסניבאין טייך, ארום טשארלסוואוד.

אין פארבינדונג מיט די דאזיקע גנבות זיינען אויך געמאכט געווארן עטלאכע ארעסטן, און די פארדעכטיקטע ארעסטירטע ווערן היינט אויסגעפרעשט.

צייטמעסיקע רעגנס האבן אויסגעלאשן וואלד שריפות אין אנטעריא

פארט־וויליאם, אנט., יוני 4. — צייטמעסיקע רעגנס האבן געמאכט א סוף צו די וואלד־שריפות, וואס האבן, צווישן אנדערש, געדראעט דער שטאט פארט־ארטור, האבנדיק דערגרייכט אירע פארשטעט. די שריפות האבן אבער פארורזאכט גוואלדיקן שאדן. אויסער דעם ווערטפולן געהילץ וואס איז פארניכטעט געווארן, זיינען אוועק מיט'ן רויך א צאל פארמס און די פעלדער זיינען צעשעדיקט געווארן. ניט ווייניקער ווי צוועלף פארמס זיינען אינגאנצן אפגעווישט געווארן.

דער שאדן איז געווען באזונדערס שווער אויף די סטאנציעס לארסאן און קעלי, אויף דער סי. ען. אר., צווישן דארנען און סיר־לוקאוט, וואו אייזנבאן געביידעס און פריוואטע וואוינונגען זיינען פארניכטעט געווארן. איניקע פון די איינוואוינער האבן זיך קוים געראטעוועט מיט זייערע לעבנס.

רעגירונג באשטראפט שולדיקע אין דער טארגעפרומאס אפערע

בוקארעסט, יוני 4 (איטא). — אלעקסאנדער וואיוואד, רומענישער אינערן מיניסטער האט אפגעזאגט פון זיין שטעלע דעם פאליציי שעף פון טארגעפרומאס, וואסילי באטעז, דערפאר וואס ער האט ניט דערפילט זיינע פליכטן בעת דעם אנומלטדיקן איבערפאל פון די קוזיסטן אויף דער אידישער באפעלקערונג.

מ. גאגע, הויפט פון דער יורידישער ביורא אין יאסי, איז אויך אפגעזאגט געווארן פון זיין שטעלע, דערפאר וואס ער האט באפוילן צו פאטאגראפירן די אידן פון טארגעפרומאס, וואס האבן זיך פארטיידיקט קעגן דער אטאקע פון פראפעסאר קוזאס נאכפאלגער.

די דאזיקע ארעסטירטע אידן, ווי באקאנט, זיינען געצוואונגען געווארן נאך זייער ארעסט צו פאטאגראפירן זיך מיט שטעקנס אין די הענט, וועלכע די פאליציי האט זיי געצוואונגען צו האלטן. מיט די פאטאגראפיעס איז מען אויסן געווען אויפצורייצן די פויערים קעגן די אידן.

שלום עליכם און די נייסטע קאסרילעווקע

צו דער פייערונג פון שלום־עליכם'ס 16טן יארצייט מארגן אוונט, אין ליטל טעאטער

פון די דריי גרויסע זיילן פון דער מאדערנער אידישער ליטעראטור, איז שלום־עליכם דער איינציקער, וואס האט זוכה געווען ניט צו פארוואנדלען זיך אין — א קלאסיקער: אין דעם זינען, וואס אלע זאלן אנערקענען אים און זייער ווייניק זאלן לייענען אים.

מיין איינדרוק איז, אז שלום־עליכם איז נאך אין דער אידישער ליטעראטור עד־היום דער "בעסט סעלער", און זיינע ווערק ווערן פארקויפט אין א גרעסערער צאל עקזעמפלארן, ווי פון וועלכן ס'איז אנדער שרייבער.

יעדנפאלס אבער, אויב אפילו איך מיך א טעות אין דער הינזיכט, איז עס אבער זיכער, אז ער ווערט געלייענט מער פון וועלכן ס'איז אנדער אידישן שרייבער, אפילו פון די נייסטע און פאפולערסטע. — און זיין נאמען איז מער באקאנט צווישן די אידן פון גאר דער וועלט, ווי דער נאמען פון וועלכן ס'איז שרייבער.

* * *

נאך איצט, 16 יאר נאך זיין טויט, — האט מען שלום־עליכמ'ען נאך ניט אוועקגעשטעלט אויף א בכבוד'יקן פלאץ, מיט יראת־הכבוד, אויפ'ן פאליצע.

די שלום־עליכם ביכער גלאנצן ניט מיט זייער פרישן, גאלד־געשניטענעם איינבונד, און זיי האבן ניט קיין ניט־צעשניטענע בלעטער, וואס זאלן זאגן עדות, אז די ביכער זיינען געקויפט געווארן ניט פאר וואכעדיקן נוץ, "לא להשתמש בהם", נאר אויס אכטונג צו א גרויסן נאמען, ווייל ס'איז א צירונג פאר דער ביבליאטעק.

אין די מייסטע פאלן זיינען זייערע איינבונדן צעשאטענע, און די בלעטער זיינען צעקנייטשט און פארגעלט, — אט, ווי אין דעם טאטנס חק־לישראל און אין דער מאמעס קרבן־מנחה. אפילו א צייכן פון א טרער קאנט איר געפינען דא און דארטן.

שלום עליכם איז פארבליבן דער יום־טוב פון דער וואך און די וואך פונ'ם יום־טוב, — א סך גרויסע ריזן פון דער וועלט־ליטעראטור וואלטן אים מקנא געווען אט די הויכע מדרגה. . .

* * *

מענדעלע איז געווען דער גוטער אבער שטרענגער טאטע. ער האט ליב געהאט זיינע קינדער. אבער ער האט זיי געשמיסן, — מיט א יארמעלקע און . . . מיט רחמנות. אבער פארט געשמיסן. — ווען זיי האבן זיך פארזינדיקט.

פרץ איז געווען דער גוטער, הויך געאכטעטער רבי. ער האט געדרירט הערצער מיט זיין הויכער, דערהויבענער תורה. זיינע חסידים האבן געפילט, אז זיי דערגרייכן ניט ביז זיינע קנעכלאך.

שלום־עליכם איז געווען א ברודער און א חבר. ער האט קיינעם ניט געשטראפט און קיינעם ניט געלערנט. ער האט מיט אונז צוזאמען געשטיפט און באגאנגען קונדס'עריייען אין חדר, און צוזאמען מיט אונז געכאפט שמיץ פונ'ם רבי'ן. ער האט מיט אונז צוזאמען אין די ווייטערדיקע יארן גע'מנחם־מענדל'ט און געהאוועט. ביז'ן לעצטן טאג איז ער געווען איינער פון אונז, און אלעמאל דער ליבער, הארציקער שלום־עליכם.

מיר האבן ליב דעם טאטן. מיר האבן גרויס דרך־ארץ פאר'ן רבי'ן. אבער זיי זיינען געווען פון א העכערער וועלט פון אונזערער, און מיר וואגן ניט צו האבן פערזענלאכע באציאונגען צו זיי. זיי זיינען פאר אונז גרויסע סימבאלן.

אבער שלום־עליכם איז א "נאש־בראט" א גוט־ברודער. מיט אים דארפן מיר זיך ניט צערעמאניען. מיט אים קאנען מיר ריידן הארץ־צו־הארץ, א לאך טאן, א שטיף טאן; — ער וועט קיין פאראיבל ניט האבן: אדרבא, ווער האט עס נאך ליב אזוי א לאך און א שטיף ווי אונזער ליבער, הארציקער שלום־עליכם?

* * *

16 יאר, — אפילו אזא ריז ווי טאלסטאי איז פאר אזא פעריאד אוועק אויפ'ן פאליצע, צו שטיין דארטן אין טיפן רעספעקט און אין הויכער אכטונג פאר דורות און דורות.

און שלום־עליכם איז נאך אלץ צווישן אונז, אפשר נאך לעבעדיקער, ווי ער איז געווען איידער זיין קערפערלאכער אויסדרוק איז אויף אייביק באהאלטן געווארן אויפ'ן בית־הקברות פונ'ם ארבעטער־רינג אין ניו־יארק.

דער גוואלדיקער שפרונג אין פלאץ און אין צייט וואס מיר האבן דורכגעמאכט האט אים אויף א האר ניט ווייטערגעטרייבן פון אונז.

אונזערע אמעריקאנער קינדער איז ער פונקט אזוי נאענט, ווי ער איז אונז געווען. אונזערע אסימילירטע אידן דא אין לאנד, וואס האבן קיין אנונג ניט פונ'ם קוואל פונ'ם לעבעדיקן אידישן לעבן פון וועלכן ער האט געשעפט, פילן אין אים אן אייגענעם.

יע, — און זיינע מנחם־מענדל'ס און זיינע טביה'ס באגעגענען מיר אויף דא אויף טריט און שריט, און מיר דערקענען זיי אונטער זייערע אמעריקאנער מאסקעס...

* * *

שלום־עליכם האט ליידער ניט דערלעבט צו באשרייבן די נייסטע אויסגאבע פון זיין קאסרילעווקע.

אבער מיר, די נייע קאסריליקעס און מנחם־מענדל'ס (זאל אונז צו קיין גנאי ניט זיין) דערקענען זיך אין זיין שפיגל. מיר דערפילן אונזער נאענטע קרובה־שאפט צו זיי, פונקט ווי אונזערע נייע קאסרילעווקער קינדער.

ביז היינט רעדט ער צו אונז און מיט אונז. און, ווייל ער איז אזא ליבער און הארציקער מיטשמועסער, און רעדט וועגן אזעלכע נאענטע ערדישע ענינים, איז ער אונז אזוי נאענט און טייער.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 — Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער פארגעסענער מיליאן אידן

מיר הערן זייער פיל פון דער שווערער לאגע פונ'ם דריי מיליאניקן סאוועטישן אידנטום. — מיר הערן אפט און פיל וועגן זיי. און, מען מוז זאגן, אז, ווי קליין עס זאל ניט זיין די הילף וואס די אמעריקאנער אידן גיבן צו די פאראָרימטע אידן אין מזרח איירָאפּע לגבי זייער גרויסער נויט, קריגט אבער דערפון דאס סאוועטישע אידנטום מער, ווי וועלכע ס'איז אנדער אי־דישער קבוץ אין מזרח איירָאפּע.

דאס פוילישע אידנטום, וואס ליידט אפשר סיי עקאנאמיש און סיי פאליטיש מער פונ'ם סאוועטישן אידנטום, קריגט ווייניקער הילף, — אפשר צוליב דעם, ווייל די קאנסטרוקטיווע מעגלאכקייטן זיינען דארטן ערגער ווי אין סאוועטן פארבאנד און די הילף ברייננגט ניט אזעלכע ממשות'דיקע רע־זולטאטן. אבער דאך ווייס מען ביי אונז אמווייניקסטנס ווי שווער עס לעבט זיך דעם פוילישן אידנטום. מען שרייבט וועגן דעם, מען רעדט וועגן דעם, מיר באקומען אפט פערזענלאכע גרוסן פון דארטן, און מען מאכט כאטש פלענער ווי צו העלפן זיי. — אפשר וועט ווען עטוואס ארויסקומען פון די פלענער.

אן ערגערן מזל האט אבער ביי אונז דאס רומענישע אידנטום, א קבוץ פון א מיליאן נפשות, דער דריטער גרעסטער אידישער קיבוץ אין איי־ראפע. וועגן זייער טראגישן גורל ווייסן מיר זייער ווייניק, גלייך ווי זיי וואלטן געוואוינט ערגעץ הינטער די הרי־חושך, און די הילף וואס זיי קריגן פון אונז איז א נישטיקע.

יא, — מיר ווייסן פון עקסצעסן און פאגראמען אויף די רומענישע אידן. מיר ווייסן פון א הונגער וואס האט מיט א יאר צוריק געהערשט אין בעסאראביע. מיר ווייסן פון קאטאסטראפאלע פאסירונגען אינ'ם אידישן לעבן אין רומעניע, — אזעלכע זיינען נויטיק אויף צוציען אונזער אויפ־מערקזאמקייט צו זיי. אבער דערמיט ענדיקט זיך אונזער באקאנטשאפט מיט זייער לאגע.

און די רומענישע אידן זיינען אזוי דערשלאגן, אז זיי וואגן אפילו מער ניט אויפצוהויבן א שטים. זיי האבן מורא צו פראטעסטירן אפילו ביי זיך אין דער היים, און נאך מער האבן זיי מורא צו לאזן הערן זייער שטים אין אויסלאנד. זיי ליידן פון שרעקלאכע מיטלאלטערלאכע רדיפות און פון אומ־באשרייבלאכער נויט, און שווייגן. מיר האבן דא אפט שלוחים פון סאוועטן פארבאנד און פון פוילן, אבער ניט פון רומעניע.

אבער די רומענישע אידן, זאל עס זיין אונז באקאנט, ליידן ניט פון בלויז פון עקסצעסן. זיי ווערן גע'רודפ'ט ניט בלויז פאליטיש. נאר, נאך אפשר אין א גרעסערער מאס ווי אין פוילן, ווערט דארטן אונטערגעגראבן זייער עקאנאמישע עקזיסטענץ. אויב זיי דערשטיקן אליין אין זיך זייערע קולות, שרייט אבער זייער עלנט און נויט ארויס.

פיער וואן פאסען, ספעציעלער קארעספאנדענט פון דער "איטא" קיין רומעניע מאכט איצט באקאנט די אידישע וועלט מיט דער לאגע פון די אידן אין רומעניע. אט זיינען א פאר אויסצוגן פון זיינע באריכטן :

"הונגער און נויט, אין דער ביטערסטער פארם, הערשט איצט צווישן דער אידישער באפעלקערונג אין די שטעט און שטעטלאך פון רומעניע. אין קישענעוו און אין גאלאץ, אין טשערנאוויץ און אין בעלץ, און אפילו אין בוקארעסט, גייען א גרויסע צאל אידן ממש אויס פון הונגער. דאס קומט פאר אין א צייט, ווען די געדעטעניש אויף תבואה לעצטן יאר איז געווען די גרעסטע פאר יארן . . . בעת ביי דער אלגעמיינער רומענישער באפעל־קערונג הערשט זאטקייט, גוסס'ן די אידישע קינדער פון מאנגל אין ברויט.

"ווען מען פארברייגנט עטלאכע טעג צווישן רומענישן אידנטום, פארשווינדן אלע האפענונגען אויף א בעסערער צוקונפט. א שרעק נעמט ארום, ווען מען זעט צו זייערע גרויסע ליידן". . .

דאס זיינען בלויז קליינע אויסצוגן פון וואן־פאסענס באריכטן פון דער אידישער עקאנאמישער לאגע אין רומעניע. וועגן זייער פאליטישער לאגע האבן מיר, אבער אויך א קליינעם באגריף. א סך פון אונז זיינען נאך אלץ אונטער'ן איינדרוק, אז די מאניו רעגירונג איז לפחות ניט קיין אויס־געשפראכן אנטיסעמיטישע, — ערשט ניט לאנג האבן מיר זי דאך בא־גריסט ווי די דערלייזערן פון רומעניע, איינשליסנדיק די אידישע באפעלקע־רונג פון לאנד.

אבער אט איז וואס וואן־פאסען שרייבט צווישן אנדערש וועגן דער רעגירונג :

"די איצטיקע רומענישע רעגירונג איז דורכגעדרונגען מיט אנטיסע־מיטיזם, ניט געקוקט וואס זי באמיט זיך צו שאפן דעם איינדרוק אין אויס־לאנד, אז זי איז פאר דעמאקראטישע און פרייהייטלאכע פרינציפן . . . אונ־טער דער איצטיקער רעגירונג פון דר. מאניו האבן די אידן אין רומעניע פארלארן מער רעכט, ווי זיי האבן דערווארבן פאר די לעצטע יארן פון אומדערמידלאכן קאמף פאר פאליטישער גלייכבארעכטיקונג. זיי שטייען איצט אויף דער זעלבער שטופע, וואו זיי זיינען געשטאנען אין רומעניע מיט פופציק יאר צוריק".

מיר האבן מורא, אז וואן־פאסענס באהויפטונגען זיינען גאר ניט קיין גוזמא. פון די פארשטיקטע באריכטן וואס מיר האבן ביז איצט גע־קראגן פון רומעניע האבן מיר געקאנט חושד זיין, אז די לאגע איז באמת נאך פיל ערגער, ווי זי זעט אויס פון אויבנאויף.

* * * * *

עס איז זיכער אן אומזין צו דיינקען, אז אידן זאלן זיין פאראינטע־רעסירט אין שעדיקן רומעניע דורך גוזמאות און דורך אנטי־רומענישער פראפאגאנדע. די אידן זיינען פאראינטערעסירט אינ'ם וואוילזיין פון יעדן לאנד וואו זיי וואוינען, ווייל אן דעם הייגגט אפ דער וואוילזיין פון דער אידישער באפעלקערונג. עס וואלט געווען אן אומזין פון אונז צו פרובירן טאן שלעכטס רומעניע, ווען א מיליאן אידן וואלטן געווען די ערשטע פון דעם צו ליידן.

מיר קאנען אבער ניט און טארן ניט פארשווייגן די הימלשרייענדי־קע פארברעכנס וואס ווערן דארט באגאנגען קעגן דעם מיליאניקן אידישן קבוץ, וואס פירן צו זיין אויסראטונג. מיר האבן שוין אין אונזער געשיכטע פיל מאל אויסגעפרובירט דעם מיטל פון בויגן דעם קאפ און שווייגן, לאזנ־דיק זיך טרעטן מיט די פיס, — און מיר ווייסן, אז מען טרעט דאן אן רחמנות.

דאס רומענישע אידנטום איז דערשלאגן און הילפלאז. עס האט פאר־לארן אפילו דעם מוט צו פראטעסטירן, שוין אפגערעדט פון קעמפן און ווידערשטעלן זיך. זיי זיינען אזוי כמעט ווי פארגעסן געווארן אפילו פון דער אידישער וועלט.

אבער מיר דא, וואס אינטערעסירן זיך מיט זייער גורל, טארן ניט פארגעסן. מיר מוזן קעמפן מיט ווארט און מיט טאט, און מיר מוזן אנ־שטריינגען מער אונזערע כחות צו העלפן זיי מיט וואס נאר מיר קאנען.

מיר ווילן ניט באגיין קיין פיינטלאכע אקטן קעגן רומעניע. אבער מאניו אליין, איידער ער האט איבערגענומען די מאכט, האט געווארנט די אויסלענדישע קאפיטאליסטן ניט צו געבן קיין געלט דער דאן הערשנדיקער בראטיאנו רעגירונג, און, כאטש רומעניע האט געמוזט האבן די קרעדיטן, האט קיינער ניט געזאגט, אז מאניו איז א שונא פון רומעניע. מיר וועלן אויך שעדיקן אויף וויפל מיר קאנען דער איצטיקער רומעניע, כדי צו העלפן דעם רומענישן פאלק צו באפרייען זיך פון דער געפערלאכער אנטיסעמיטי־שער קראנקהייט, וואס פירט זי אין אפגרונט.

די טראגעדיע פון אנגעפילטע שפייכלער

(פון דעם ספעציעלן שליח פון א"יטא" קיין רומעניע)

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

פון וואן פאאסען

אין רומעניע איז איצט ניטא קיין הונגער. די שרעקלאכע טרוקעניש, וואס האט ארויסגעצויגן דעם לעבנס זאפט פון אלץ וואס שפראצט אין א משך פון עטלאכע יאר אין בעסאראביע, איז ענד־לאך אין יאר 1929 מילדער געווארן. אין דעם יאר האט די נאטור געוויזן איר חסד. א שפע פון ברכה האט אראפגעגני־דערט אויף דער אויסגעטרוקנטער און פארשמאכטער ערד. דער געשפענסט פון הונגער איז פארשוואונדן און די תבר אה פעלדער האבן אויפגעלעבט. בערג און טאלן זיינען ווידער גרין און זאנ־גען שאקלען זיך רייפע און בליענדע. דער שניט פון 1929 איז בעסער ווי מ'האט געקאנט דערווארטן. די שפייכלער זיינען איבערפולט. קיינמאל איז נאך ניט אנ־געזאמלט געווארן אזוי פיל תבואה ווי אין איצטיקן יאר.

די שפע פון תבואה אין רומעניע, דערמאנט אין די זיבן זאטע יארן אונ־טער יוסף'ס פירערשאפט, מיט'ן איינצי־קען חלוק נאר, וואס אין רומעניע איז די זאטקייט געקומען נאך יארן פון הונ־גער. דאס יאר 1930 גיט הבטחות אויף אן אנדער פעטן יאר. דער קארן ווערט איצט פון טאג צו טאג רייפער און מ'הערט שוין זאטן געזאנג. ס'זיינען פאראן אלע גוטע סמנים, אז דאס יאר וועט נאך איבערשטייגן מיט זיין ברכה דאס פארגאנגענע יאר.

אבער כאטש די הונגער יארן זיינען שוין אריבער אין רומעניע און זיי זיינען א זאך פון דער פארגאנגענהייט, ליידן די אידן אין טשערנאוויץ און בעלס, אין קישענעוו און גאלאץ און אויך אין בו־קארעסט פון הונגער נויט און א סך פון זיי גייען ממש אויס פון הונגער. ארום זיי איז זאטקייט און גרויסע שפע, אבער אידישע קינדער גוסס'ן פון מאנגל אין ברויט. מ'מאכט זיך א הארץ און מען טרייסט זיך, אז מ'האט שוין איבערגע־לעבט ערגערע צייטן און מ'וועט אויך איצטיקע ביטערע צייט איבערלעבן. דער אלטער אידישע בטחון און אפטימיזם דערלאזט ניט אז מען זאל זיך אונטער־געבן. און ס'איז באמת א נס ווי זיי קע־נען זיך נאך האלטן אויף די פיס.

די תבואה ליגט אין די שפייכלערס פון גאלאץ.. די אמעריקאנער קאנקורענץ אויף די אייראפייאישע מארקעטס איז אין דעם שולדיק. רוסלאנד פארפלייצט, אונטערגראבט דעם רומענישן האנדל. רוסלאנד האט צעקריפלט דעם רומענישן פיש האנדל. רוסישער קאוויאר האט זיך ווידער באוויזן אויף די טישן אין מאנגמאכער רעסטאראנען נאכדעם ווי מען האט עס ניט געזען גאנצע פופצן יאר. דער רוסישער קאוויאר קאסט מיט פופציק פראצענט ביליקער פון דעם רומענישן. אבער ווי שווער די לאגע זאל ניט זיין, האט נאך דער רומעני־שער פויער צום עסן. דער פויער האט נאך תבואה פאר זיינע הצטרכות און האלץ צו בויען און צו הייצן. ער איז ווארעם און זאט. זיינע בהמות הא־בען פאשע. זיינע נאציאנאל בגדים ווע־לען זיך נאך טראגן יארן לאנג. ער לעבט ניט אין וואוילטאג, אבער ער לעבט אויך ניט אין דחקות. אבער דער אידישער סוחר, וועלכער האט פארקויפט סחורה צו דעם רומענישן פויער אויף קרעדיט לעצטן יאר און אין דעם פרי־ערדיקן יאר, האט נאך אלץ ניט באקו־מען זיין געלט באצאלט. דער פויער קאן ניט צאלן זיינע חובות. דער אידי־שער סוחר און הענדלער זיינען צוגעדריקט צום וואנט. ווען דער הונגער האט געבושעוועט אין בעסאראביע, זיי־נען די אידן געווען די הויפט ליידנ־דע.. איצט אן א הונגער, איצט ווען די ערד איז פריינטלאך, ליידעט ווידער דער איד.

ס'איז ניט קיין גוזמא אז די אידן גייען אויס פון הונגער. די אידישע צדקה חברות האבן טאג טעגלאך פאר זיך פא־לען פון גרויסער אידישער נויט. קיי־נער אין רומעניע, אחוץ בלינדע פאנא־טיקער פון דער קריסטלאכער אנטיסע־מיטישער ליגע אונטער דער פירערשאפט פון פראפעסאר קוזא, קאן אפלייקענען, אז די נויט פון דער אידישער באפעל־קערונג נעמט אן א שרעקלאכע פארם און סטראשעט מיט א קאטאסטראפע. דער שאטן פון עקאנאמישן קריזיס אין רו־מעניע ווערט אלץ שווארצער און א פינ־סטערע נאכט פון הילפלאזיקייט הויבט אן ארומוויקלען דאס גאנצע רומענישע אידנטום. קישענעוו איז איצט א פאר־חשכ'טע שטאט. די אידן אין טשערנא־וויץ שלינגען זייערע טרערן. ס'איז ניטא קיין אויסוועג פאר'ן רוב פונ'ם רומענישן אידנטום. איך זאג עס ניט לייכטזיניק; איך האב ניט דעם קלענסטן וואונש צו זיין דראמאטיש; איך האב ניט קיין אמ־ביציע צו זיין סענסאציאנעל. אבער ווען איינער פארברענגט עטלאכע טעג צווישן דעם רומענישן אידנטום ווערן אלע וואונשן און האפענונגען פאר א בעסע־רער וועלט אויסגעוועבט. א מורא וואס האט קיין נאמען ניט הויבט אן צו פרעסן די נשמה און זויגט דאס הארץ, ווען מ'זעט צו זייערע גרויסע ליידן. איך האב אין טשערנאוויץ געזעען ווי אידן גראבן אין מיסט, טאמער וועלן זיי גע־פינען א שטיקל ברויט. איך האב געזע־ען אין קישענעוו א פאמיליע פון אכט נפשות ווי זיי שטילן זייער הונגער מיט א הערינג און ברעקלאך ברויט — דער איינציקער מאלצייט א טאג.

דער עקאנאמישער קריזיס בארירט אלעמען. אידן, וועלכע האבן ערשט ניט לאנג געגעבן געלט כדי אויפצו־האלטן שולן און צדקה אינסטיטוציעס, זיינען איצט ניט בכח צו געבן א פרו־טה, און דער רעזולטאט איז, אז אידי־שע יתומים אין בוקארעסט באקומען נאר א העלפט שפייז אין פארגלייך מיט פרי־ערדיקע צייטן. די קלאסן אין די שולן זיינען צוזאמענגעשמאלצן כדי צו שפא־רען הוצאות. אידישע לערער זיינען גע־בליבן אן ארבעט. די לערער, וואס מען האלט נאך אן, באקומען ניט קיין שכי־רות שוין זייט חדשים.

א צרה, וועלכע איז ביז איצט געווען גאנץ אומבאקאנט אין רומעניע, איז די צרה פון ארבעטסלאזיקייט. אזוי ווי די אידישע באפעלקערונג איז הויפטזעכלאך א שטאטישע און זיינען אין די לעצטע עטלאכע יאר דערווייטערט געווארן פון פארשיידענע פראפעסיעס און באשעפ־טיקונגען, זיינען די מאיאריטעט פאבריק ארבעטער פון די רומענישע אידן. אכ־ציק פראצענט פון די ארבעטסלאזע אין רומענישע שטעט זיינען אידישע ארבע־טער.

מאי, 1930.

("איטא")

—):־:(—

פריילינג

פון אריה לאינסאן

עס רויש־ן די וועגן. קליינע און גרוי־סע אנגעפילטע אוטאבאסן טראגן זיך בארג ארויף און בארג אראפ. די תלמי־דים פון די שולן האבן זיך צעשפרייט איבער'ן לאנד. די שטאטישע אין דארף — די דארפישע אין שטאט. אלע שולן זיינען אונטערוועגס. ביי אייך, אין די קאלטע לענדער, מאכן דעם פריילינג די שוואלבן און די נאכטיגאלן, ביי אונז — די שול קינדער. זייער זילבער קלינגענ־דע שטימען טראגן זיך איבעראל. די ווייטע בערג ענטפערן זיי מיט פריילא־כער און לעבעדיקער עכא.

עס רוט אט די הארץ צוקוקנדיק זיך צו די רייען פון דער יוגנט. זיי לעבן און רופן צום לעבן. עס דערמאנען זיך ניט ווילנדיק אלטע פארגאנגענע טעג. סוף־הזמן ! שטייט דען ניט אויף פאר די אויגן דער פרייער פסח־חודש; נישטא קיין רבי, קיין חדר, פריי ! דא קריגט דער בין־הזמנים אויף א נייעם און פרישן פנים. עקסקורסיעס, אדער ווי מען רופט זיי אין ארץ־ישראל : "טיול־לים" ! עס בלעטערט זיך די געשיכטע אין פעלד און אין בארג. אט איז שילו און דארט איז ענתות — נישט ווערטער נאר לעבעדיקע פאקטן.

נאר האבן מיר, גרויסע, דערוואקסענע אויך זוכה געווען צו א טיול. וואו דאגת פרנסה ? ווען פאליטישע שוועריקייטן ? דער פעלד, דער לעבעדיקער, גרין כוואלעדיקער פעלד, פארטרייבט די מרה־שחורה פון דער רעדאקציע. אויס רעדאקטאר, נישטא קיין יאך פון עדיטא־ריעלס, אויף כפרות דעם פעליטאן — עס לאכן, עס שמייכלען ארום די בערג, עס דופטן די פרדסים און פון אויבן א בלויער, טיף בלויער ארץ־ישראל'דיקער הימל.

דער אוטאמאביל טראגט זיך פייל פון בויגן איבער'ן עמק השרון. איר ווייסט דאך מסתמא, וואס איז אזוינס פאר אונז היינט דער עמק השרון ? פר־דסים, פרדס'ים, פרדסים . . . . וואו נישט וואו א ווייץ פעלד. איך וויל אייך איינ־רוימען א סוד : מיר האט זיך געביינקט, שטארק געביינקט נאך זאנגען, הויכע, שטאלצע זאנגען. און מיט אמאל נאר פרדסים.

פתח־תקוה, א וואכעדיקע רייכע קא־לאניע. די רעזידענץ פון די אלטע פר־דסנים. די געדראנקען יאגן דעם אוטאמא־ביל. פתח־תקוה בלייבט פון הינטן. דער אוטאמאביל שוועבט פאראויס. מיט אמאל שא, אויס כביש ! וועגן שמאלע און זאמדיקע. דער אוטאמאביל קרעכצט און מיר הויבן זיך ארויף אויף די הרי אפרים.

אויס פרדסים. הייל'ער גראניט. וואו ניט וואו עסק'ט זיך צווישן די בערג אן אראבער מיט זיין הילצערנעם אקער. און מיט אמאל לאזן מיר זיך אראפ אין עמק יזרעאל.

איך דערמאן זיך אן מיינע ערשטע חלוציש יארן. דא האב איך געפיבערט און אין די אויערן דאכט זיך שטייט נאך די באוואוסטע עין־חרוד'ער "אוירא". און אט איז אויך די גדוד'סקע פאלקע. ווי גיך די צייט פליט ! דו קאכסט זיך אינ'ם קעסל פון שטאט — א ווייל ע בא־פרייט פונ'ם דאזיקן טומל — און דער העלער ראזא ליכט באגאסענער עבר פארשפרייט אויף דיר זיינע פליגלען.

היינט פאר איך אויף א שמחה. עפעס פרייליכער ווערט אויפ'ן הארצן. איך האב דעם עמק ניט דערקאנט. נישטא קיין צעלטן ! איר ווייסט אפנים ניט וואס איז א צעלט פאר מענטשן, וואס האט אין אים פארבראכט יארן פון הא־פענונג און ארבעט. דריי הונדערט אהלים אין תל־יוסף און אין עין־חרוד — א מחנה וואלאנטערן ! איצט אויס ! א הויז, ניט קיין באראק, נאר א הויז !

עס דערמאנט זיך שבת בין השמשות. דער אהל איז אפן דער גולן אין עבר הירדן איז פארנעבלט. דו ליגסט זיך אזוי אויף דעם בויך — און עס חלומ'ט זיך דיר א חלום פון זילבערנע נאציא־נאלע פאדים איינגעפלאכטן אין דער פאן פון יונגע אינדיווידועלע חלומות.

היינט הייזער. אויס הימלישע חלו־מות. די ווארצלען ציען זיך צו דער ערד. יא, א שמחה איז היינט אין עמק. נאך א ווארצל — דער נייער שפיטאל צעפוסנס פון גבעת־המורה !

די חופה מהותנת'טע איז קופת־חו־לים (קראנקן־קאסע). זי האט דאס אונז איינגעלאדן אויף חנוכת הבית. ווען מיר זיינען אריין אין דעם גבול פון האספי־טאל, האט אונז באגעגנט א טריאומף־טויער מיט א ברייטן "ברוך־הבא". מיר האבן זיך אביסל צוגעאיילט. נאך פרי. די אמת'ע מחותנים — די קאלניסטן פון דעם עמק — זיינען נאך ניט געקומען. און דאך פילט זיך יום־טוב'דיק. איר קאנט דאך מסתמא פערלמאנ'ען, דר. מאנדלבערג'ן, דר. הערשאוויצ'ן — די וואס האבן געלייגט דעם גרונט פון "קו־פת החולים" ביי דער הסתדרות העוב־דים ? זיי זיינען זייער "ביזי", ווי מען זאגט אין אמעריקע. א קליינעקייט — חנוכת הבית !

איך גנב'ע זיך ארויס פון דער חברה — איך וויל זיך פילן מעשה מחותן, דאך עפעס אמאל געווען א תושב פון דעם עמק; א קוק אהער, א בליק אהין — נישט צו דערקענען. וואס איז עפעס דארט אויפ'ן בערגל ? כפר־גדעון; א נייס, גארניט געוואוסט. און דארט ווייד־טער אביסל ? כפר־ברוך, כפר יהושע, שריד . . . עפעס אלעס נייס .

איך קוק זיך ארום — איבעראל רוי־טע דעכער און א ים פון גרינס. אמאל זיינען מיר געווען די איינציקע — ווייסע ביידלאך, היינט רויטע דעכער. עס ווערט היימלאכער — און איך בין זיך מודה : איך האב אויך זיך געקוקט ווי אויף א פאררעטער. פארביטן דעם פיל־פארביקן עמק אויף דער גרויער שטאט, דעם אקער־אייזן אויף דער פען. נישט אויסגעהאלטן ! און שפעטער א ווייל ע ווען איך האב זיך באגעגנט מיט אורי זאסלאווסקע'ן פון נהלל, האט זיך מיך געוואלט פאר אים בויגן דעם קאפ. א גבור, ניט פארלאזן דעם עמק אפילו אויף א שעה. יא, א מחנה גבורים

א טיש אויסגעשטעלט מכל טוב. דאס איז מקיים קופת־חולים די מצוה פון הכנסת אורחים. צווישן איין געריכט ביז'ן צווייטן דערציילן די פארשטייער פון קופת־חולים וועגן דער געביידע, איינ־ריכטונג און איבערגעבנהייט.

מיר קוקן ארום דעם בנין, נישטא וואס צו שעמען זיך. נישט גרויס, אבער מיט דער איינריכטונג וואלט עס פארנו־מען א גאנץ בכבוד'יקן ארט אין איי־ראפע און אמעריקע. ביים אריינגאנג א קופערנע שילד : דריי טויזנט פונט דורך דעם קרן־היסוד פון שאנכאי ! וואס זאגט איר דערויף ? די כינעזער אידן האבן זיך ארויסגעוויזן ! ווייטער — אמערי־קאנער דאקטוירים און סתם אידן — בסך הכל א קיימא־לן פון צוועלף טוי־זענט פונט. דאס פאלק גיט.

א פראוויזארישע בינע. דער בית־החו־לים איז ארומגערינגלט מיט אוטאמא־בילן און מיט פשוט'ע וועגענער. דרך־ארץ פאר דעם פשוט'ן וואגן ! די פרידות (מולאייזלען) זיינען אויסגעשפאנט און עסן גאנץ געשמאק פון די וועגענער. צען, צוואנציק, דרייסיק, פערציק, פופ־ציק וועגענער — נישט געציילט זאלן זיי זיין. דאס איז דאס אמת'ע דארף. נישט די אריסטאקראטישע יהודה.

פארברענטע פנימ'ער, פארמאזאלעטע הענט, האריקע ברוסטן — נאר די אוי־גן שטראלן פון שמחה. שא, די "נא־טשאלסטווא" קומט ! די עקזעקוטיווע, די פארוואלטונג פון קרן־היסוד, "הדסה", גברת ס'זאלד — די שמחה איז שוין פארפול.

עס הויבט זיך א פרשה פון רעד־עס. איך בין ניט קיין גרויסער חסיד פון רעדעס, אבער איך מוז מודה זיין, אז דאס מאל האט מען מקצר געווען. א דאנק אייך דערפאר.

אט איז די טרוקענע רשימה פון די אנשטאלטן וואס זיינען געקומען גראטו־לירן דער דערעפענונג פון דעם בעת־חולים : הסתדרות העובדי, ביילינסאן און הארצפעלד; קופת־חולים, פערלסאן; עקזעקוטיווע, קאל. קיש; "הדסה", גברת ס'זאלד און דר יאסקי; קרן־היסוד, ל. יפה; דער ועד לאומי, בן־צבי און נאך דאקטוירים און סתם אידן.

פארנדיק צוריק האב איך געפילט, אז אום צו וויסן אויף אן אמת, וואס עס טוט זיך אין לאנד, מוז מען דאס זעען מיט אייגענע אויגן.

מיט דעם זונען אונטערגאנג האט זיך אונזער אוטאמאביל ארויפגעכאפט אויף די אפרים בערג — דער עמק פון אונטן האט זיך געבאדן אין די לעצטע זונען־שטראלן, און פון אויבן אויף די בערג האבן צו אונז געשמייכלט די בלוט־רויטע "דם־המכבים" (א פריילינג בלום אין די בערג).

דער אוטאמאביל זוכט מיט זיינע גרויסע נאכט אויגן דעם וועג צווישן די בערג — און אין הארץ וואקסט א בייג־קעניש נאכ'ן אמת'ן דארף און נאכ'ן אמת'ן דארפמענש. איך פיל, אז איך גיי און דערווייטער זיך פון זיי צוזאמען מיט'ן שוועבענדן אוטאמאביל.

א שטראל וואס האט אויפגעוועקט פארשטיקטע חלומות.

ריכארד וואגנערס לעצטע ליבע

מיט א צייט צוריק איז געשטארבן די לעצטע פרוי פון דעם וועלט בארימטן קאמפאזיטאר ריכארד וואגנער, פרוי קאזי־מא וואגנער. די געשיכטע פון דער דאזיקער פאר פאלק קלינגט ווי פאנטאס־טישער ראמאן.

קאזימא וואגנער איז קיינמאל נישט געווען קיין שיינע פרוי, און דאך האבן די דרייצן יאר, וועלכע וואגנער האט מיט איר פארבראכט, געהערט צו די גליקלאכ־סטע און קינסטלעריש פרוכטבארסטע אין דעם לעבן פון דעם גרויסן מוזיקער. קא־זימא האט זיך אויסגעצייכנט מיט איר טעמפעראמענט, שטארקן כאראקטער און זעלטענער אינטעליגענץ. צוליב די דאזיקע אייגנשאפטן האט זי אפט געהאט פיל מער דערפאלג ביי מענער, ווי נישט אין שיינהייט.

קאזימא איז געווען א טאכטער פון דער פאריזער גרעפין מארי ד'אגיל. דאס לעבן פון דער מוטער און דאס לעבן פון דער טאכטער זיינען זייער ענלאך איינס צו דעם אנדערן.

גרעפין ד'אגיל האט זי אין אייגענעם סאלאן באקאנט מיט דעם גרויסן מוזי־קער פראנץ ליסט. זי האט זיך אין אים פארליבט און פארלאזט איר מאן און אי־רע קינדער. פינף יאר האט פרוי אגיל גע־לעבט מיט ליסטן אין איינזאמקייט אין שווייצאריע. זי האט פון אים געהאט דריי קינדער. איינע פון זיי איז געווען קאזי־מא.

ווען קאזימא איז אלט געווארן א יאר האט איר מוטער פארלאזן ליסטן. די דריי קינדער זיינען געבליבן ביים פא־טער און מיטגעפארן מיט אים אויף אלע קאנצערטן. אויך קאזימא האט זיך אזוי ארומגעוואלגערט. ווען זי איז שוין געווען א דערוואקסן מיידל, האט זי זיך באקאנט מיט א געוויסן מוזיק־ליבהאבער האנס פאן בילאוו, וועלכער איז געווען איינער פון די ליסטס שילער. ער האט זיך פארליבט אין קאזימא און חתונה געהאט מיט איר ווען זי איז אלט גע־ווען 19 יאר.

דער צווייטער גרויסער קינסטלער, פון וועלכן בילאוו האט שטארק געהאלטן איז געווען וואגנער. ער איז געווען זייער צו־פרידן, ווען ער האט געהאט א געלעגנ־הייט צו באקאנען מיט וואגנער'ן זיין פרוי קאזימא, וועלכע איז שוין דאמאלסט געווען א מוטער פון צוויי קינדער. אויף דער איינלאדונג פון וואגנער'ן איז קא־זימא אפגעפארן צו אים אויף א באזוך קיין שווייצאריע. בילאוו האט גארנישט געהאט קעגן דער דאזיקער נסיעה. ס'איז אים אפילו נישט איינגעפאלן צו זיין איי־פערזיכטיק. וואגנער איז דאמאלסט אלט געווען 51 יאר און קאזימא איז געווען קוים איבער די צוואנציק. (וואגנער האט חתונה געהאט מיט דריי יאר פריער, איידער קאזימא איז געבארן געווארן). אגב האט וואגנער אין יענער צייט נאך געפירט א ראמאן מיט א צווייטער פרוי.

קאזימא איז אלזא אפגעפארן צו וואג־נער'ן, און ערשט אין א חודש שפעטער איז אהין אנגעקומען איר מאן בילאוו. אין משך פון דער צייט האבן זיך געשאפן זיי־ער הארציקע באציאונגען צווישן קאזי־מא און וואגנער'ן. וועגן דעם קינד וואס קאזימא האט געבארן מיט א יאר שפע־טער, זיינען שוין ארומגעגאנגען קלאנגען, אז דער פאטער פון דעם קינד איז וואג־נער. קאזימא אליין דאגעגן האט פארזי־כערט, אז דאס קינד איז בילאוו'ס. דער־פאר אבער איז קיין שום ספק נישט, אז די צוויי קינדער, וועלכע זיינען געבארן געווארן נאך שפעטער, האט קאזימא שוין געהאט פון וואגנער'ן. בילאוו איז געווען מורא'דיק אייפערזיכטיק און איז געווארן א דם שונא פון וואגנער'ן, וועל־כען ער האט אפילו געוואלט דערשיסן. אפגעהאלטן פון דעם דאזיקן האט ביי־לאוו'ן זיין באגייסטערונג פאר וואגנער'ן דעם קינסטלער.

דער סוף איז געווען, אז בילאוו האט גע'גט קאזימא'ן, וועלכע האט תיכף חתו־נה געהאט מיט וואגנער'ן. וואגנער איז דאמאלסט אלט געווען פופציק זיבן יאר. ער האט נאך געלעבט דרייצן יאר, וועלכע ער האט פארבראכט מיט קאזימא. די דאזיקע דרייצן יאר זיינען ווי געזאגט, געווען די קינסטלעריש־פרוכטבארסטע אין וואגנער'ס לעבן. צום גרויסן טייל האט וואגנער דאס געהאט צו פארדאנקען טא־קע זיין פרוי קאזימא. איר איינפאל איז עס טאקע געווען אויסצובויען א ספעצי־עלע אפערא הויז אין דער דייטשער שיי־רוט פון וואגנער'ס ווערק. אין דער דאזי־קער אפערא הויז קומען ביז היינטיקן טאג פאר די טראדיציאנאלע יערלאכע וואגנער אויפפירונגען, אויף וועלכע עס קומען זיך צענויף די גרעסטע קינסטלער פון דער וועלט. פרוי קאזימא וואגנער האט יארן לאנג אנגעפירט מיט דעם דא־זיקן אפערא הויז און מיט די וואגנער אויפפירונגען. די לעצטע פאר יאר איז זי שוין אבער געווען פיזיש און גייסטיק צעבראכן. זי איז געשטארבן קראנק און ארעם.

איר באקומט דעם ווערט פאר אייער געלט ווען איר קויפט באקינגהאם סיגארעטס. באקינגהאם סיגארעטס זיינען די קילסטע, מילדסטע סיגארעטס וואס מען קאן באקומען . . . די סיגארעטס מיט דעם אריגינעלן באצויבערנדן פלייווער, גלאט, גוטער גערוך און צופרידנ־שטעלנד — יעדער באקינגהאם סיגארעט איז א נייער פארגעניגן צו דעם רויכערער. באקינגהאמס זיינען גע־מאכט ריכטיק און ג ע ה א ל ט ן ר י כ ט י ק פון דער פעקטארי ביז צו דעם רויכערער, ביי דעם פאטענטירטן באקינגהאם פעקעדזש. באקינגהאם סיגארעטס זיינען דורכאוים קוואליטעט. די בעסטע אויסגעקליבענע טאבעק וואס ווערן גענוצט אין זייער אויסשליסלאכן בלענד זיינען צו קאסטבאר צו דערלויבן דעם געברויך פון קופא־נען אדער פרעמיעס. דערפאר זאגן מיר — קיינע קופאנען — אינגאנצן קוואליטעט.

20 for 25
אויך
12 for 15c

האלט אייער היים קיל דעם זומער, ווארים נעקסטן ווינטער, דורך אינסולייטינג
א י צ ט מיט טען/טעסט. שפארט געלט אויף אייערע באהייצונג בילס. פרעגט אייער ארכיטעקט, קאנטראק־טאר אדער דעם נאענטסטן פאר־טרעטער פון טען/טעסט אינסו־ליישאן וועגן דעם. - - - - -

INTERNATIONAL FIBRE BOARD LIMITED
1111 Beaver Hall Hill
Montreal, Que.

TEN/TEST
INSULATING BUILDING BOARD
"SOLD BY ALL GOOD LUMBER DEALERS"
Western Distributors
THE T. R. DUNN LUMBER CO., LTD.
Winnipeg, Man.

אויף פרעמדע וועגן

א שפאנענדער ראמאן פון די ליידן און קאמף פון דעם אידישן וואנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פארטזעצונג)

— וואס האט דארט מיט אים גע־קאנט טרעפן? — האט זי א טראכט געטאן.

ער האט זיך אויסגעטאן און ער האט אויפגעהאנגען זיין פוטערנעם מאנטל און קראקולענע הוט אין קליידער אלמער אין שלאף־צימער, איז ער אריינגעקומען צו־ריק אין קיך.

— נו, וואס הערט זיך עפעס אניוט־קא? — האט ער זיך געווענדעט צו איר מיט פריילאכע אויגן, רייבנדיק זיך די הענט.

— וואס ווילסטו זאל זיך הערן? קיין גוטע אפערא זינגט דער אויוון ניט! — האט אניוטא געענטפערט מיט א שמייכל.

— מיר וועלן נאך הערן גוטע אפע־רא אויך! ... ווארט אויס אניוטקא, מיר האבן א גוטן גאט אין הימל! — האט ער געזאגט.

— און גוטע צרות אויף דער ערד!

— האט זי זיך ביטער צעלאכט. — דו האסט וועמען געזעען?

— ניין, דר. עפשטיינ'ען האב איך ניט געזעען ...

— איך ווייס, ער איז דא ערשט גע־ווען — האט אניוטא געזאגט.

— וואלאדיא איז דא געווען? — האט זיך עטינבערג א כאפ געטאן מיט התפעלות, זעענדיק אין דעם א גוטן סימן פאר זיך: נו, וואס? אפשר האסטו מיט אים גערעדט?

— וועגן וואס?

— אט וועגן ... וועגן לייען עטלא־כע הונדערט דאלאר אויף א געשעפט — האט עטינבערג ארויסגערעדט שטיל, אפ־קערנדיק דעם קאפ פון זיין ווייב און שעמענדיק זיך פאר איר ... און פלוצ־לונג האט ער דערפילט, ווי א שווערע משא האט אים ווידער גענומען דריקן אויף דער נשמה ...

— וואס פאר א געשעפט? וואס רעדסטו זיך איין, אז מיט עטלאכע הונ־דערט דאלאר וועסטו קאנען פירן א גע־שעפט — האט אניוטא געזאגט מיט פאר דראס אין קול.

— אניוטא ווארום רעדסטו אזוי? — האט ער ארויסגערעדט מיט רחמנות אין קול — דו וועסט זעען ... נאר עט־לאכע הונדעט דאלאר ... אניוטא, איך בין דאך עפעס ... מיין קאפ, מיינע גשעפטס פייאיקייטן האב איך דאך ניט פארלארן אין אמעריקע ... גלויב מיר, גלויב גאט! — האט ער פלוצלונג ליי־דענשאפטלאך ארויסגעשעפטשעט.

אניוטא האט אים אנגעקוקט מיט גרוי־סע אויגן.

— באריס, וואס איז מיט דיר? וואס האסטו זיך עפעס איינגערעדט? וואס האסטו זיך עפעס דערמאנט אין גאט?

— האט זי געפרעגט האלב אין שפאס און האלב אין ערנסט.

— איך האב זיך דערמאנט — האט ער שטיל ארויסגערעדט — אז איך האב זיך אן אים פארגעסן ...

ער איז אנשווינן געווארן. ער האט גענומען גיין איבער'ן צימער היין און צוריק, דאן האט ער זיך ווידער אפגע־שטעלט פאר אניוטא'ן און מיט עפעס א ניט זיכערן קול, אקוראט ווי ער וואלט זיך געשעמט, האט ער געפרעגט:

— ווייסטו ניט, אניוטא ... איך האב אין דער היים אמאל געהאט אזעל־כע קליינינקע ... תפילין רופט מען עס, מיט אזוינע רימענס ... האסטו זיי פארפאקט אין די זאכן? ...

— איך ווייס, וואס דו מיינסט ... וואס פרומע אידן טוען אן, ווען זיי דאווע־נען — האט אניוטא געענטפערט מיט א שמייכל, אנשטויסנדיק זיך, וואס ביי איר מאן אין הארצן טוט זיך — איך געדיינק אבער ניט, אויב איך האב עס מיטגענומען, צו וואס דארפסטו עס? ...

— איך דארף עס — האט ער גע־מורמלט, פילנדיק זיך שווער און אומאנ־גענעם פון איר ענטפער און פון איר פרא־גע.

— איך דארף עס ... דו וואלסט גע־פרובט א זוך טאן, אפשר איז עס דא ...

— ווארום? דו ווילסט ווערן א פרו־מען איד? — האט זי ווידער געפרעגט מיט א שמייכל.

— איז עס אן עולה?

— קיין עולה איז עס ניט — האט זי געזאגט — אבער קאמיש איז עס ... אנדערע פרומע אידן קומען קיין אמעריקע און פארגעסן דא אין דעם דאווענען און דו, ניט קיין פרומער, וואס האט אין דער היים קיינמאל ניט געדאווענט, האסטו זיך דא פלוצלונג דערמאנט אן דעם דאווענען..

— נו, טאקע — האט ער א טראכט געטאן — פארוואס עפעס ארבעטן זיך דא ארויף יענע וואס דאווענען ניט?

און, טראכטנדיק אזוי, האט ער גע־פילט ווי אויף זיין נשמה ווערט אלץ שווערער און פינסטערער, ווי די פריער־דיקע העלקייט און ווארעמקייט פאר־שווינדט פון דארט, ווי פון א קאלטן און כמורנעם וואלקן ...

— אבער ... אבער — האט ער גע־פרובט מיט גוואלד פארהאלטן אין זיך יענע העלקייט און ווארעמקייט, די דער־וואכטע האפענונג אויף גאט: — אבער... אפשר וועט גאט וועלן רחמנות האבן אויף אונז, וועט אונז וועלן העלפן ...

— אוי, נארעניו, ער האט אונז שוין געהאלפן! — האט זי ארויסגערעדט מיט ביטערניש און א מאך געטאן מיט דער האנט.

אבער אפשר האט ער אונז טאקע דערפאר געשטראפט, ווייל מיר זיינען ניט געווען פרום? — האט ער פלוצלונג אויסגעשריען מיט היץ, ניט דערפאר, ווייל ער האט געגלויבט אין זיינע רייד, נאר ווייל ער האט געזוכט ווידער אין זיך אויפצואוועקן די פריערדיקע העלע און ווארימע האפענונג אויף גאט ...

— אך! — האט אניוטא ווידער א מאך געטאן מיט דער האנט — דו גע־דיינקסט יענעם אלטן און פרומען אידן, וועמען די כוליגאנעם האבן די אויגן ארויסגענומען מיט גליענדיקע אייזנס ... פארוואס האט גאט יענעם פרומען אידן אזוי געשטראפט? יענער האט דאך אודאי געדאווענט! ...

— נו, טאקע — האט ער א טראכט געטאן — פארוואס? ...

און ער האט דערפילט אז ער איז שוין ניט מער אימשטאנד מער איינצוהאלטן אין זיך די האפענונג אויף גאט, אז דער לעצטער שפור פון דער האפונג פאר־שווינדט פון זיין נשמה ...

— אבער אויב אזוי, אויף וועמען האפט מען? — האט זיך ביי אים ארויסגעריסן א פארצווייפלטער קרעכץ.

—אויף זיך האף — האט אניוטא ווייך געענטפערט — קוק ניט אויפ'ן הימל, קוק בעסער אויף דער ערד! ... נארעניו, דו קאנסט זיך דאווענען, אז דו ווילסט און דו פילסט ... דער מענש דארף זיך אבער נאר פארלאזן אויף זיך.. איך מיין, באריס — האט זי זיך דאן געווענדעט צו אים און אנגענומען אים ווייך פאר'ן ארבל: — זעץ זיך א וויי־לע צו ... איך וועל זיך מיט דיר דורכ־רייהן ערנסט ...

ער האט זיך אוועקגעזעצט ביים טיש, און אונטערשפארנדיק דעם קאפ מיט דער רעכטער האנט, האט ער געקוקט אויף איר מיט א פארצווייפלטן אויסדרוק אויף דעם פנים און אין די אויגן און ער האט זיך צוגעהערט:

— באריס — האט זי געזאגט — מיין מיינונג איז, אז דו דארפסט איצט ניט טראכטן וועגן אן אייגענעם גע־שעפט. קוק זיך פריער גוט ארום. דאן, אז דו וועסט זיך מער באקענען מיט אמעריקע, וועסטו זעען ... דערוויייל אר־בעט אויף דיין פלאץ ... און ליובא זאל אויך גיין ארבעטן צו אבראשא'ן. דארט וועט איר אפשר לייכטער זיין די ארבעט און זי וועט אפשר מער פארדינען אויך... באריס, איך בעט דיך, האב רחמנות אי־בער זיך און איבער אונז אלע, פארגעס רוסלאנד, פארגעס ווער און וואס דו ביזט פריער געווען ... איך קאן פאר־געסן, וואס איך בין א פרוי, דארפסטו אויך קאנען ... דו מוזט באריס, דו מוזט! ...

(פארטזעצונג קומט)

ליידעט ניט פון געפערלאכער אומפארדייאונג

ליידעט איר נאך די מאלצייטן מיט גרעפצן, פון א זויערן מאגן? א סך גלויבן אז זיי ליידן פון הארץ קראנקהייט און גייען ארום אין שרעק, דערווארטנדיק צו פאלן טויט יעדע מינוט. דער ראזיקער צושטאנד קאן אויסגעמידן ווערן, מען קאן באפרייט ווערן פון דעם.

נעמט קארטער'ס ליטל ליווער פילס נאך די מאלצייטן און נעטראליזירט די גאזן. מאכט זים דעם זויערן מאגן, באפרייט זיך פון'ם גאז און דערמוטיקט פארדייאונג.

דער מאגן, לעבער און געדערים וועלן אפגערייניקט ווערן פון'ם גיפט, שמערצ־האפטע און געפערלאכע אומפארדייאונג פארשווינדט און דער קערפער האט הנאה פון א טאניק ווירקונג. לייגט ניט אפ. פרעגט אייער דראגיסט פאר א 25ס. פעקל קארטער'ס ליטל ליווער פילס.

10

בלוט ארעמקייט

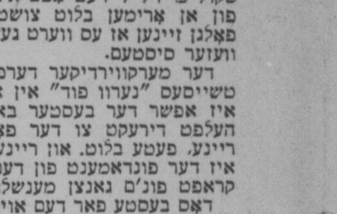

שוואכקייט פון דעם בלוט

ווייסקייט אויף די ליפן, גומענס און אויגן־דעקלאך איז א באוויז אז דאס בלוט איז דין און וואסערדיק. בלוט־ארימקייט ווערט עס אנגערופן אין אזא פאל.

בלוט־ארימקייט הערשט איבערהויפט צווישן מיידלאך און יונגע פרויען. די סקול מיידל ליידעט אפט אלס רעזולטאט פון אן ארימען בלוט צושטאנד און די פאלגן זיינען אז עס ווערט געשאפן א נער־וועזער סיסטעם.

דער מערקווירדיקער דערפאלג פון דר. טשייסעס "נערוו פוד" אין אזעלכע פאלן איז אפשר דער בעסטער באוויז אז עס העלפט דירעקט צו דער פארמירונג פון ריינע, פעטע בלוט. און ריינע פעטע בלוט איז דער פונדאמענט פון דעם געזונט און קראפט פון'ם גאנצן מענשלאכן קערפער.

דאס בעסטע פאר דעם אויפבוי פון דעם בלוט און נערוון.

Dr. Chase's Nerve Food

דער בעסטער פאר דעם אויפבוי פון דעם בלוט און נערוון.

פון דער פראווינץ

עדמאנטאן

עדמאנטאנער תושב לויבט פרץ הירשביין

מר. א. ווינאגראדסקי, פון עדמאנטאן, שרייבט: א שטיק צייט איז שוין פאראי־בער זינט די עדמאנטאנער אידישע באַ־פעלקערונג האט איבערגעלעבט אזא גייס־טיקן גענוס ווי אין די צוויי אוונטן פון 25טן און 26טן מאי, ווען פרץ הירשביין האט דארט געהאלטן זיינע צוויי פארטרא־גען אויף דער טעמע: "די לאגע פון די אידן אין אלע גלות לענדער."

"עס איז באמת פאר אונז אידן א גרוי־סער כבוד צו האבן אזא חשוב'ן גאסט אין עדמאנטאן און דורך אים הערן א גרוס פון די אידן אין אלע לענדער, אזוי מייסטער־האפט געשילדערט פון אונזער פאעט און פאלקס־מענש, פרץ הירשביין, וועלכער האט אין זיין פארטראג ארומגעפירט זיינע צוהערער אין יעדן ווינקל וואו עס געפינט זיך נאר א אידישער ישוב און ער האט אנ־געוויזן אויף דער ליכטיקער צוקונפט פון מארגן.

פרץ הירשביין האט אין זיינע לעקציעס אויסגעדריקט זיין גלויבן אין דער באפריי־אונג פון אלע אונטערדריקטע פעלקער, און אז מיט זייער באפרייאונג וועט אויך קו־מען די באפרייאונג פון דעם אידישן פאלק. מר. ווינאגראדסקי דריקט אויס גרויס באַ־גייסטערונג און ער ווינשט, אז פרץ הירש־ביין זאל נאך פאר לאנגע יאר האבן א סך מוט און כחות צו פארזעצן זיין וועג וואס ער האט פאר זיך אנגעצייכנט.

דזש. מ. זעווין געווינט "פעלאושיפ"

דזש. מ. זעווין, פון כעמישן דעפארט־מענט אינ'ם אלבערטער אוניווערסיטעט, האט דערהאלטן די ידיעה, אז ער איז באַ־שטימט געווארן לעצטנס צו דעם אנאנסיר־טען מייפל סירופ פעלאושיפ פון דעם נע־שאנאל ריסוירטש קאונסיל אף קענעדא.

זיין פעלאושיפ איז ווערט איבער טויזנט דאלאר. מר. זעווין וועט זיין באשעפטיקט אין לייזן א סך פראבלעמען וואס שטייען פנים אל פנים מיט די צוקער גערטנער פון די מזרח פראווינצן.

מר. זעווין האט לעצטנס גראדואירט פון דעם אוניווערסיטעט פון אלבערטא און ער האט געקראגן זיין בעטשלאר אף סייענס דעגרי. ער האט אויך פארענדיקט זיין פאַ־דערונג פאר דער דעגרי פון מייסטער אף סייענס אין 'קעמעסטרי'. דעם 15טן יוני וועט ער פארלאזן עדמאנטאן צו אנפאנגען זיין ארבעט אויף דער פראבלעם.

סאסקאטון

פארטרעטער און קארעספאנ־דענט פון "דאס אידישע ווארט"

מר. מעקס ד. פרידמאן

"דאס אידישע ווארט" ווינשט צו אנאנ־סירן די באשטימונג פון מר. מעקס ד. פרידמאן, ל. ל. ב. אלס אונזער סאסקאטו־נער פארטרעטער און קארעספאנדענט.

מר. פרידמאן איז גוט באקאנט צו די סאסקאטונער אידן. ער איז א גראדואיר־טער אין געזעץ פון דעם אוניווערסיטעט פון סאסקאטשעוואן. מר. פרידמאן נעמט אן אקטיוון אינטערעס אין אידישע געזעל־שאפטלאכע ענינים און ער איז א סאסקא־טונער תושב זינט דער גרינדונג פון דער היגער אידישער קהלה. ער איז געווען דער פרעזידענט פון די "יאנג דזשודעאנס", און ער איז איצט זייער דערציאונגס דירעק־טאר. ער איז דער סעקרעטאר פון דער בני ברית לאדזש און ער איז פאראייניקט מיט דעם שול קאמיטעט. מר. פרידמאן האט אויך פארטראטן סאסקאטון אין צוויי פון אירע יערלאכע דיסקוסיעס מיט וויניפעג.

מר. פרידמאן וועט שיקן רעגלמעסיקע קארעספאנדענציעס צו "דאס אידישע ווארט", און מיר וואלטן זייער דאנקבאר געווען צו די סעקרעטארן פון די סאסקאטו־נער אידישע ארגאניזאציעס, אדער צו יע־דער פערזאן, וועלכע האבן געוויסע נייעס וועגן דאס אידישע לעבן אין סאסקאטון און אומגעגנט, זיי זאלן אזוי גוט זיין צו מעלדן שריפטלאך אדער טעלעפאנירן וועגן דעם צו מר. פרידמאן. זיינע טעלעפאן נומערן זיינען: 3320 אדער אין זיין אפיס 3080.

אלע נייעסן און באריכטן מוזן צו אים צוגעשיקט ווערן ביי זונטאג אין האלבן טאג, פון יעדער וואך, כדי דאס זאל קאנען פארעפנטלאכט ווערן אין "דאס אידישע ווארט" אין דער זעלבער וואך.

די סאסקאטונער אידישע איינוואוינער וועלן האפנטלאך מיט צופרידנהייט אויפ־נעמען די דאזיקע נייעס, ווייל מיט מר. פרידמאנס באשטימונג אלס שטענדיקן קאַ־רעספאנדענט, וועט די אידישע סאסקאטון שטיין אפטער און נעענטער אין פארבינ־דונג מיט דעם גאנצן מזרח און מערב קאַ־נאדער אידישן ישוב דורך די שפאלטן פון "דאס אידישע ווארט" וואו דאס אי־דישע לעבן אין סאסקאטון וועט אפגע־שפיגלט ווערן אין אלע אירע צווייגן.

אוניווערסיטעט האנארס צו אי־דישע סטודענטן

די פאלגנדע אידישע סטודענטן האבן געקראגן האנארס פון סאסקאטשעוואנער אוניווערסיטעט: סעם וויינשטיין, האט גראדואירט אין קעמיסטרי מיט הויכע האנארס; דייוו טשעטקאוו, ב. א. האט גע־וואונען דעם צווייטן יאר לאו סקאלערשיפ, און העראלד צוקערמאן האט געקראגן א זילבערנעם מעדאל אין מעדיציי.

נעמענדיק אין אנבאטראכט דעם קליי־נעם פראצענט פון אידישע סטודענטן אין דעם אוניווערסיטעט, איז דאס אן אויס־צייגנדיקע דערגרייכונג.

קאמפיין נאטיצן

מר. פ. ר. מעקמילאן, גוט באקאנטער סאסקאטונער ביזנעס־מאן און צוויי מאל קאנדידאט קעגן דר. א. מעקג. יאנג, מ. פ. וועלכער וועט ווארשיינלאך ווידער זיין א קאנדידאט, איז נאמינירט געווארן אלס קאנדידאט אין די קומענדיקע וואלן. עס ווערט פארשטאנען אז די מאיאריטעט צו גונסטן מר. מעקמילאן איז געווען ניט קיין גרויסע.

אננעמענדיק די נאמינאציע האט מר. מעקמילאן באדאנקט אלע זיינע שטיצער פאר זייער צוטרוי צו אים און ער האט אפעלירט צו זיי פאר זייער שטיצע אין פארלויף פון דעם קאמפיין און אינ'ם טאג פון די וואלן.

געזעלשאפטלאכע נאטיצן

מר. א. גורעוויטש האט זיך צוריקגעקערט פון וויניפעג נאך א קורצער געשעפט רייזע.

* * *

מיס זעלמא ראבינאוויטש פון עדמאנ־טאן איז דא א גאסט ביי מיס פעני זייט־לין. זי וועט דא פארברייינגען עטלאכע וואכן.

פריי וועלן אויסגעטיילט ווערן אין דער פראווינציעלער עקסי־בישאן פון מאניטאבא

אין פארבינדונג מיט דער פראווינציע־לער עקסיבישאן פון מאניטאבא, וואס וועט פארקומען אין ברענדאן, פון דעם 30טן יוני ביז דעם פערטן יולי, 1930, וועלן אויסגעטיילט ווערן די פאלגנדע פריזן: קלאס 42; באים און מיידלאך "קעץ פי־דינג קאמפעטישאן" קאמערציעלער אדער ניט־פראפעסיאנעלער קלאס.

דורך דער מיטהילף פון די דעפארט־מענטס פון אגריקולטור, דאמיניאן און מא־ניטאבא, פאט אן די עקסיבישאן אין דעם קלאס $650 אין פריזן, וואו יעדער אינגל עלטער פון 10 יאר, און מיידלאך עלטער פון עלף ביז 17 יאר קאנען זיך באטייליקן.

קלאס 20: אין דעם דאזיקן קלאס וועט די עקסיבישאן אויסטיילן 325 דאלאר אין פריזן. דער דאזיקער קאמפעטישאן הייסט "באים קאלט קאמפעטישאן" אפן פאר אינגלאך פון איבער צען ביז אונטער אכצן יאר אלט.

אלע נויטיקע רעגולאציעס, פראגראמען און איינצעלהייטן קאן מען באקומען זיך ווענדנדיק צו: —

PROVINCIAL EXHIBITION OF MANITOBA

J. E. RETTIE, Sec'y, Brandon, Man.

די "ענטרים" קאן מען אריינשיקן ביז 23טן יוני. אלע פי־צוכט מוזן זיין אויפ'ן פלאץ צען אזייגער אינדערפרי, דעם 30טן יוני.

פארזיגלטע טענדערס אדרעסירט צו דעם אונ־טערגעצייכנטן און אינדארסירט "טענדער פאר עדישאן און אלטערייישאן טו פאסט אפיס, פארט ארטור, אנט.", וועלן אנגענומען ווערן ביז 12 אזייגער בייטאג (דייליט סייווינג), דינסטאג, יוני 10, 1930, פאר דער קאנסטרוקציע פון אן עדישאן און אלטערייישאנס צו דעם פאסט אפיס בילדינג, פארט ארטור, אנט.

פלענער און ספעסיפיקאציעס קאן מען זעען און פארמעס פון טענדער צו באקומען אין די אפיסעס פון דעם טשיף ארכיטעקט, דעפארטמענט אף פאב־ליק ווארקס, אטאווא, ביים סופערווייזינג ארכי־טעקט, 59 וויקטאריא סט., טאראנטא, אנט., ביים בילדערס עקסטשענדזש, 1104 בעי סט., טאראנטא, אנט., ביים דיסטריקט אינזשיניר, קאסטאמס ביל־דינג, פארט ארטור, אנט., און ביים רעזידענט ארכיטעקט, קאסטאמס בילדינג, וויניפעג, מאן.

בלויע פרינטס צו באקומען אין אפיס פון דעם טשיף ארכיטעקט, דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס, דורך דעפאזיטן אן אנגענומענעם טשעק אויף דער סומע פון $20.00, צאלבאר צום מיניס־טער פון פאבליק ווארקס, וואס וועט צוריקגעקערט ווערן אויב דער אנבאטער וועט געבן א רעגולערן אנבאט.

טענדערס וועלן ניט גענומען ווערן אין אנבא־טראכט סיידן געמאכט אויף די פארמעס צוגע־שטעלט פון דעם דעפארטמענט און אין אנקלאנג מיט די קאנדיציעס וואס זיינען דארט אנגעוויזן.

יעדער טענדער מוז באגלייט ווערן מיט אן אקצעפטירטן טשעק פון א געטשארטערטער באנק, צאלבאר צום מיניסטער פון פאבליק ווארקס, אין פארגלייך צו 10 פראצענט פון דער סומע פון דעם טענדער. באנדס פון דאמיניאן אף קענעדא אדער באנדס פון דער קאנאדער נאציאנאלער אייזנבאן קאמפאני וועלן אויך אנגענומען ווערן אלס א סע־קיורעטי אדער באנדס און א טשעק אויב נעפא־דערט צו מאכן א פארשיידענע סומע.

ביי אָרדער,

N. DESJARDINS,
Secretary.

Department of Public Works,
Ottawa, May 16, 1930.

איר קאנט קריגן אייער לאונדרי געוואשן ביי יעדער פון אונזער באדינונג דורך בלויז אפרופן 2093. קאנטרי פונקטן קאַ־נען דאס שיקן ביי מעיל אדער עקספרעס און ארדערס וועלן פינקטלאך אטענדעט ווערן.

CHRISTIE LAUNDRY
Phone 2093 Saskatoon, Sask.

מייסאן און ריש
הענרי הערבערט
סטענפארד
פיאנאס
פאנאגראפס
ראדיאס
נאטן
רעקארדס

MASON & RISCH
LIMITED
120 SECOND AVE. N.
SASKATOON

סאסקאטון

נוצט

DAVIS

מילך, פוטער, קרים אדער פוטערמילך

פראדוצירט אונטער די סאמע סאַ־ניטארישע קאנדיציעס פון נעלייי־סענסטע סטאדעס און טובערקולאר אויסגעפרואווטע בהמות.

אויב אונזער דרייווער קומט ניט צו אייך

Phone
DAVIS DAIRY LTD.
79464

פאלם דיירים לימיטעד
דיסטריביוטארן פון
ריינער — פרישער — אפעטיזירנדער
מילך
פאלם פוטער
פונקט אזוי גוט ווי אלע אנדערע פאלם דיירי פראדוקטן
צוגעשטעלט צו אייער היים יעדן טאג.
טעלעפאן 3832 — 3175

Palm Dairies Limited
SASKATOON, SASK.

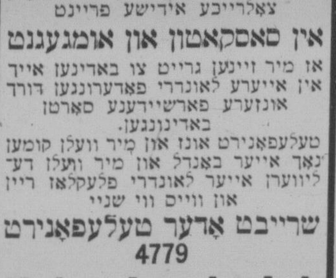

מיר ווינשן צו אנאנסירן צו אונזערע צאלרייכע אידישע פריינט
אין סאסקאטון און אומגעגנט
אז מיר זיינען גרייט צו באדינען אייך אין אייערע לאונדרי פארערונגען דורך אונזערע פארשיידענע סארטן באדינונגען.
טעלעפאנירט אונז און מיר וועלן קומען נאך אייער באנדל און מיר וועלן דע־ליווערן אייער לאונדרי פלעקלאז ריין און ווייס ווי שניי
שרייבט אדער טעלעפאנירט
4779
Modern Laundry Ltd.
פרעגט זיך נאך אויף אונזער ספעציעלער באדינונג.
אויסער־שטאטיקע ארדערס ווערט גע־געבן ספעציעלע אויפמערקזאמקייט

לאמבער און
בילדער'ס סופלאים
קוילן און האלץ
אפשאצונגען מיט פארגעניגן געגעבן אויף ריפעיר ארבעט אדער אויף נייע געביידעס
מיר האלטן א פולשטענדיקן סטאק פון לאמבער און בילדערס סופלייס.
טעלעפאנירט 3456 אדער 4454
THE MONARCH LUMBER CO. LTD.
AVE. L. & 20TH STREET - SASKATOON, SASK.

סאסקאטון אויפמערקזאם סאסקאטון
מר. מעקס ד. פרידמאן
איז דער קארעספאנדענט און פארטרעטער פאר "דאס אידישע ווארט" אין אייער שטאט און אומגעגנט.
מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון די סאסקאטונער ארגאניזאציעס צו איבער־געבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. מ. ד. פרידמאן
שרייבט אדער טעלעפאנירט צו אים
3320 אדער 3080

The Freeman Co. Ltd.
אלבערטא דיסטריביוטארן
הארדסאן "גרעיט 8"
עסעקס "די טשעלענדזשער"
צוויי בוכשטאבלאך נייע קארס
גרעסערע באקוועמלאכקייט
מער אויסגעצייכנטקייט
מער קראפט — ווייניקער פיועל
אויף דער אויסשטעלונג
Edmonton
9906-107th Ave.
Phone 1972
Calgary
107½ 6th Ave. E.
Phone M 3236

פאר א בעסערן סארט שיך ריפעירינג
KENWARD'S
SHOE REPAIR SHOP
טעלעפאן 4265
10045-101A Ave. Edmonton, Alta.

עדמאנטאן

Darling's Drug Stores
LIMITED
אלבערטאס גרעסטע דראגיסטן
וועלן זיין צופרידן צוצושטעלן אייערע פאדערונגען
אין
פרעסקריפשאנס
טואלעט ארטיקלען
דראגס
נומער 3 סטאר
JASPER AT 102ND STREET
נומער 4 סטאר
10137½ 101ST STREET
PHONE 1633 or 4777
EDMONTON, ALTA.

מצבות
אונזערע עקספערטן וועלן דעזיינען מצבות און מאנומענטן לויט אייערע אייגענע באשרייבונגען. אונזערע פרייזן זיינען זייער מעסיקע.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE CO.
Limited
10702-101st ST. EDMONTON

עדמאנטאן עדמאנטאן
סטודענטן!
אויב איר זייט פאראינטערעסירט צו פארדינען אן עקסטרא איינקונפט פאר א טייל פון אייער צייט, אין אייער שטאט, דורך רעפרעזענטירן אונז און פארקויפן אדווערטייזמענטס ווי אויך האבן דעם אויפזיכט איבער די סוב־סקריפשאנס, וועלן מיר זיין צופרידן צו הערן פון אייך.
שרייבט צו "דאס אידישע ווארט" אדווערטייזינג דעפארטמענט.

ALASKA

דאס לאנד פון מיטנאכט זון
פאלגט נאך דעם קלאנדייק טרעיל!
מאכט אייער האלידעי דעם זומער פאר אן אנ־דיינק! א גלארייכע רייזע דורך סצעניש ים'ען, ריזיקע בערג, גלעטשערס, אינדיאנער דערפער.
פאלאצן שיף באדינונג פון וואנקאווער אדער פרינץ רופערט
ערשטע אפשווימונג, יוני 9, וואנקאווער. יוני 11, פרינץ רופערט
שטעלט זיך אפ אין קעטשיקאן, ווראנגעל, דזשונוי און סקאגוועי. פארבינדונגען אין סקאג־וועי פאר לעיק אלטין און דאוסאן, איבער דעם בארימטן קלאנדייק פון '98 פארגרעסערטער אלאסקא פלאט.
פון וואנקאווער פרינץ רופערט $90 און העכער
(איינשליסנדיק מאלצייטן און בעט)
צו
סקאגוועי און צוריק
סיטי טיקעט אפיס, נ. וו. קאר. מיין און פארטעדזש, טעלעפאן 842 847, אדער שרייבט צו
W. J. QUINLAN, D.P.A., WINNIPEG
Travel Canadian National way
W-10B

50 סענט א פונט
"די מיראקל וועקס"
ריייניקט און פאלישט
געמאכט אין מאניטאבא
פארקויפט פון
DONER & COPP
הארדוועער, פיינט, גלאז, וואל פייפער, עלעקטרישע סופלייס און א. וו.
PHONE 57 066 847 MAIN STREET

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג ·

איין מאל, 5 ס. פער "אגייט ליין" — פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. " — פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. " — פאר 1 יאר, $7.50 "

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

פליכעוואטע מענער — נייע האר —
אין 10 ביז 60 טעג גאראנטירט: שארבן קרעץ, דענדראף, שארבן עקזעמא, גע־היילט דורך פערזענלאכער באהאנדלונג.
FRANKS, 207 Montgomery Bldg.
215½ Portage Ave.
קארנער נאטר דיים.

SIMPSON & COMPANY
בייליפס
לייסענסר און באנדער
ר. סימפסאן, מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט !
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג. שטריינג פארטרויליך
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

פאונדיישאנס פאר מצבות נעמאכט און
פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

מאריס דעליקאטעסן
מיר פארקויפן אלע סארטן ווורשט, גע־רויכערטע און געפיקלטע פליישן און ווינערס — אויך אימפארטירטע. א פולע ליין פון אידישע דעליקאטעסן
223 דאפערין עוו., טעל. 57 617

PUHLMANN HERB TEA
פאר אסטמא, בראנכיט, הוסט, היי פיווער
קומט, שרייבט אדער טעלעפאנירט
W. J. WHIDDEN & CO.
643 Somerset Bldg. Phone 26 931

A. MUIR
אווטאריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

וואלפייפערס
סעמי־טרימד און סאנווארטהי
פולע ליין פון פיינטס און בערשטלאך

WINNIPEG WALLPAPER & PAINT, LTD.
614 Portage Ave. Phone 72 312

איינפאכע און פענסי דעקארייטינג
פיינטינג און סיינס
אונזער ספעציאליטעט איז אייך צופרידנשטעלן.
R. RIGGS
Phone 25 217

טעלעפאנס: אפיס 53 157; רעז. 58 777
פארוואס צאלן מער?
עקאנאמיזירט ביי קויפן סעקאנד הענד לאמבער.
THE P. RUDYK & SON BUILDING & WRECKING CO.
"אלע סארטן נוצלאכע בוי מאטעריאלן"
יארדס: קאר. ארלינגטאן סט. און מאונטען עוו.
שנעלע דעליווערי
אפן אוונטן

א מיטליאריקער רעליגיעז פראפעסיאנע־לער מאן זוכט באקאנטשאפט מיט אן אנ־שטענדיקער פרוי, מוז האבן אביסל פאר־מעגן. שרייבט צו "דאס אידישע ווארט", באקס 8833.

Auto Metaland Upholstery Co.
אוטא באדי ארבעט, פענדערס, ראדיאי־טארס, טאפס, סיט קאווערס, טרימינגס, ראדיאייטאר קאווערס און א. וו.
198 Garry St., cor. St. Mary's Ave.
Phone 86 996

גראז-ערד סידינג
שווארצע ערד און ראטער מעניור ביים לאד אדער בעג. סינדערס, בריק באטס און שטיינער פאר דרייוור־וועיס. דרייוור־וועיס און וואקס געבויט. גאראדזשעס און פויר־ניטשור געמופט. אפשאצונגע מיט פאר־געניגן געגעבן.
DITCHFIELD & OAR
Office Phone 31 647 אוונט, 72 059

אינשורענס
די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אווטאמאביל קאמפאניס.
ריל עסטייט
שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאנס אונזער ספעציאליטעט.
שיפס קארטן און געלט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע גע־שעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

אדווערטייזט אין "דאס אידישע ווארט"— עס וועט זיך אייך באצאלן

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

א מציאה פאר דעם וואס ווייסט

8 רום פולי מאדערן הויז, גרויסע ליכ־טיקע צימערן, צווייטער בלאק פון מיין סטר. פרייז $3,000. די גרעסטע מציאה פון היינטיקן סעזאן.

א פול מאדערן דאבל הויז, 7 רומס אין יעדער וואוינונג. צוויי באזונדערע פויר־נעסעס און באטס. פול שטיינערנער בייס־מיינט, 50 פוס לאט. רענט $70 א חודש. ערשטער בלאק אין מיין סטריט. פרייז, $5,000. א גרויסער סנעפ.

7 רום פול מאדערן הויז אין פלארא עוועניו. שיינע ליכטיקע צימערן. אויסגע־פיקסט אויף דעם שענסטן אופן. פרייז, $2,750. זייער לייכטע קאנדיציעס. א גרויסער בארגען.

5 רום פול מאדערן קאטעדזש, 50 פוס לאט, אין דאפערין עוועניו. פרייז $1,800.

סוויטס צו פארדינגען אין גלאב אפארטמענטס, קאר. סט. דזשאנס און מיין סטריט.

סוויטס צו פאררענטן אין פארשיידענע אפארטמענטס אין דער נארט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

סייל אויף ניי-מאשינען. $15 און העכער פאר גאראנטירטע זינגער מאשינען. טע־לעפאנירט, שרייבט אדער קומט אין 300 נאטר דיים עווע., קאר. פרינצעס. טעלע־פאן 86 171.

א גרויסער סנעפ. צו פארקויפן אן 8 רום פולי מאדערן הויז, נייער גאראדזש, אלע באקוועמלאכקייטן. אויך צו פארקויפן סטאק פיקסטשערס. זיך ווענדן אין 91 ראבינסאן סטריט.

:: צו פארענטן :: FOR RENT

צו פארענטן אין 494 קאלעדזש עוועניו, א 4 רום סוויט, $40 א מאנאט. גרויסע רומס. טעלעפאן 51 950.

צו פארענטן א גרויסע ליכטיקע רום מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 347 באראוס עוועניו.

צו סובלעטן א 4 רום סוויט אין רענפריו אפארטמענטס. ביליקע רענט. זיך ווענדן צו 28 רענפריו אפרט., טעלעפאן 56 048.

צו פארענטן א סוויט אויף קאר. אבער־דין און סאלטער, 7 רומס, 2 סקרינד ווע־ראנדעס און א גרויסער ליכטיקער האל. אין קיך איז פאראן גענוג פלאץ פאר 2 אויוונס אויך פאר 2 סינקס. סטים היט, הייסע וואסער, ריזאנייבל פרייז. זיך ווענדן צו מארגאלים, טעלעפאן 57 636.

צו פארענטן א רום ביי א אינטעליגענטער פאמיליע. טעלעפאן אין הויז. זיך ווענדן אין 74 לאסטער סטריט, טעל. 53 168.

צו פארענטן איינע אדער צוויי רומס. מיט אדער אן בארד. זיך ווענדן אין 438 סעלקירק עוועניו, טעלעפאן 51 507.

נעשעפט _ נעלעגנהייטן
Business Opportunities

ביזנעס צו פארקויפן. אייגנטימער מוז פארלאזן די שטאט און וויל איבערגעבן זיין סעקאנד הענד קלאדינג סטאר, מיט א גרויסן פארלוסט פאר זיך: $500. זי איז ווערט צוויי מאל אזוי פיל. זיך ווענדן אין 389 נאטר דיים עוועניו.

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

שוחט, לערער, גוטער בעל תפלה, קאן ענגליש, גוטע רעפערענסעס, פארלאנגט א פאזישאן. מעסיקער געהאלט. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 8781.

סינגל מאן פארלאנגט א שטעלע אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר. האב עקספי־ריענס און רעד ענגליש, דייטש, רוטעניש. אויך עקספיריענסד דיספליי סיילסמאן. זיך ווענדן דאס איד. ווארט באקס 8859.

יונגערמאן, 25 יאר, מיט 5 יאר דערפא־רונג אין דזשענעראל סטאר. גוטער סטאר־קיפער, סיילסמאן, רעדט רוסיש, דייטש, אוקראיניש, פויליש און ענגליש. קען געבן די בעסטע רעפערענסעס. גאראנטירטע צו־פרידנהייט. פארלאנגט א שטעלע. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס נו. 8884.

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

א האלסייל גראסערי פירמע פארלאנגט די באדינונג פון א ענערגישן יונגן מאן, איינער מיט עקספיריענס פארגעצויגן אלס שטאטיקער סיילסמאן. גוטע אויסזיכטן פאר דעם ריכטיקן מאן. רעפערענסעס פארלאנגט. אפליקאציעס מוזן געשריבן ווערן אין ענגליש צו דאס אידישע ווארט באקס 8960.

בלויז פאר דער שטאט וואנקאווער

אויב איר קאנט אוועקגעבן א פאר שטונ־דען א טאג, און איר זייט א גוטער סיילס־מאן, האבן מיר פאר אייך א גוטן אנבאט. שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס נומער 8347.

פאר'ן בית יתומים

רעדאקציע פון דאס אידישע ווארט.
חשב'ע הערן : —
איך שיק אויף אייער אדרעס פינף דא־לאר און איך בעט אייך אזוי גוט זיין אי־בערצוגעבן דאס געלט דעם בית יתומים.
מיט אכטונג,
חיה ראזנבערג, ברוקסבי, סאסק.

היינט אויף דער ראדיא

CKY
וויניפעג
3.00—מוזיק.
8.00—קאנצערט.
8.15—פאמיליע נאכט פיטשור.
CJRW 499.7
פלעמינג
6.00—מוזיק.
6.15—אנקל פיטער.
CJGX 650
יארקטאן
7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.
WGN 720
5.30—שיקאגא. קאנצערט אנסאמבל.
WDAF 610
6.00—קענזאס סיטי. פראגראם.
WGR 550
6.30—באפאלא. קאנצערט ארקעסטער.
WBBM 770
7.00—שיקאגא. סימפאניק ארקעסטער.
WMAQ 670
8.00—שטימע פון קאלומביא.
WLW 700
8.30—סינסינאטי. פינאט רעוויו.
WCCO 810
9.00—מינעאפאלים. מוזיקאל. פראגראם.
WGN 720
9.30—שיקאגא. טאנץ מוזיק.
WENR 870
10.00—שיקאגא. וואדעוויל.
WLW 700
10.30—סינסינאטי. מעלאדיעס.
11.00—סינסינאטי. ארקעסטער.
WBBM 770
11.00—שיקאגא טאנץ מוזיק

די ווערטן
אנגעבאטן אין
דיימאנדס
אין
בזירקס
קאנען ניט איבערטראפן ווערן
Henry Birks & Sons, Ltd.

אין פעלעס טעאטער

איינע פון די אינטערעסאנטסטע ביל־דער ווערט געוויזן היינט אין פעלעס טעא־טער. דאס איז א בילד וואס האט ארומ־גענומען ווי א שטורעם דעם גאנצן טעא־טער גייענדן עולם — סאני סייד אפ." דאס איז א גוטמוטיקע דראמע, קונצן און עפעקטן פון א לעבעדיקן טעאטער. די אר־טיסטן זיינען פאלקאם צוגעפאסט צו זיי־ערע ראלן — און צייכענען זיך אוים דורך זייער ארטיסטישן שפילן. עס ווערט אויך געוויזן א ריידנדיקע קאמעדיע און פאקס נייעס.

"עווערגרינס" איז שווער צו מאכן וואקסן"
אדער
"איך האב קיין גליק ניט מיט עווערגרינס"

אט צו אזעלכע שמועסן קומען כמעט אלע די וואס האבן זיך באמיט צו פלאנצן ווילדע אדער נויר־סערי ביימער און נעהאט מיסערפאלג — ווען איר האט ניט גענוג אינפארמאציע ווי אזוי צו פלאנצן. וויניפעג דארף האבן מער גרינעם קאליר אין ווינטער און א גרופע "עווערגרין" ביימער שאפן דאס. אונזערע עווערגרינס זיינען געוואקסן אין א נויירסערי און מיר גאראנטירן אז זיי וועלן גוט וואקסן. ווען איר קויפט די ביימער פון אונז און איר פלאנצט זיי אין די גרעניצן פון גרויס־וויניפעג וועט איר באקומען פאר צוויי יאר צייט פרייע "פרונינג" באדינונג. טעלעפאנירט 34 943 אדער שרייבט צו די נאלדן ריל נוירסעריס, 408 לעננאקס סטריט, וויניפעג. מיר שניידן ארום די צווייגן און מיר היילן די קראנקע ביימער.

קווינס טעאטער

גוד באי !
קומט זיך געזעגענען מיט
יעקב (קאהען) בערלין
און זיין קאמפאני
לעצטע וואך
פרייטאג און שבת, יוני 6—7
איציקל עקספרעסמאן
מעלאדראמע אין 4 אקטן
מיט געזאנג און א סך געלעכטער
גוד באי !
זונטאג אוונט א גרויסער קאנצערט

NEW PALACE THEATRE
היינט
"סאני סייד אפ"
א דורכאוים ריידנדיק, זינגענדיק און טאנצענדיק בילד
ריידנדיקע קאמעדיע — פאקס נייעס

א קליינער אונטערשייד

ברוך : וואס איז דער חילוק צווישן א שדכן און א שיכור ?

זרח : א שיכור פארדרייט זיך אליין דעם קאפ און א שדכן פארדרייט יענעם דעם קאפ.

נעלט אליין . . . געלט אליין מאכט דאך ניט גליקלאך. זעסטו דאך : וויפיל געלט דו האסט און ווי אומגליקלאך איך בין.

בלוטיקע טעג

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יארן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נארמאן

(פארטזעצונג)

עס האט שוין אנגעהויבן גרויען דער מארגן, ווען די געזעלשאפט האט דער־גרייכט שוין באלד צו דעם אנהייב ברעג פון דעם וואלד אלס ראגאווין און זיינע פריינט האבן דערזעען א פרויען גע־שטאלט זיצן אויף א' איינגעפאלענער און פארפוילטער בוים און זי האט שטיל גע־קרעכצט.

ראגאווין איז נעענטער צוגעגאנגען און צו באטראכטן דאס געזיכט פון דער פרוי אלס ער איז איבערראשט אפגעשפרונגען אויף צוריק, ווערנד זיינע הענט האבן ניט ווילנדיק זיך צוזאמענגעלייגט אין פויס־טען.

— פאני יאדוויגא ! — האט ער אויס־גערופן, דערקאנענדיק די שיינע פרוי פון פאן בושעווסקי, וועלכע האט פאריקע נאכט טאויף אים געשאסן.

— איר דא, און איר האט ניט קיין מורא פאר מיין ראכע ?

— פארגעס, וואס עס איז געשעען, מיין פריינט, — האט די שיינע פרוי גע־רעדט מיט א ווייכער און צערטלאכער שטימע. — דו ווייסט גאנץ גוט אז איך האב אליין ניט געוואוסט וואס איך האב געטאן. איך האב דיר ניט געוואלט דער־מארדן, איך האב דיר ניט געהאסט. אין קעגנטייל, מיין ליבע צו דיר איז געוועזן זייער שטארק, אויך איצט ליב איך דיר נאך, און ווען איך בין קעגן דיר באגאנ־גען דעם פארברעכן איז דאס געוועזן אוים אייפערזוכט. אבער איך האב חרטה אויף דעם וואס איך האב געטאן, איך וועל דיר מער ני טבאלעסטיקן. קאנסטו מיר פאר־געבן ?

אויף ראגאווינס שטערן האבן זיך גע־לייגט טיפע קנייטשן. עס איז געווען קלאר אז ער טרויעט ניט דער שיינער פאליאטשקע און ער האט געפרעגט פאר־זיכטיק :

— און ווי קומסטו אליין אין וואלד, פאני יאדוויגא ? — אליין אין דער פינ־סטערער נאכט ?

— מיין מאן האט מיר נאכגעשפירט,— האט זי גענטפערט, — ער האט אלעס דערפארן. ער האט דערפארן פון מיין לי־בע צו דיר און ווי אזוי איך האב זיך פארקליידעט אלס גלח און אז איך האב דיר באפרייט פון געפענגעניש. ער האט מיר געמאכט א שרעקלאכן סקאנדאל און ער האט מיר געסטראשעט צו דערמארדן. איך בין פון אים אנטלאפן, איך בין גע־לאפן דיר אויפזוכן, דען איך בין געווען זיכער, אז דו וועסט מיר פארצייען.

— איך פארצייע דיר, — פאני יאד־וויגא, — האט שלמה ראגאווין געזאגט שוין מיט א פריינטלאכער שטימע, — אבער איצט קער זיך אום צוריק אין שטאט צו דיין פאמיליע און פריינט. איך וועל שיקן איינעם פון אונזערע וועלכער וועט דיך ארויספירן פון דעם וואלד.

— איך קאן זיך ניט צוריקקערן אין שטאט, — האט פאני יאדוויגא גערעדט מיט א וויינענדיקער שטימע, — מיין מאן וועט מיך טויטן; ער איז שרעקלאך אייפערזיכטיק. א, איר קאנט ניט פאן בו־שעווסקי'ן ווען ער איז בייז.

אירע ווערטער האבן גערירט דער גוט־הארציקער רחל פרידלאנדער.

— לאז זי גיין מיט אייך, — האט זי געבעטן, — זי זאגט דעם אמת, איר לע־בען איז ווירקלאך אין געפאר פון פאן בושעווסקי. א' איר קאנט קיינער ניט דעם דאזיקן לומפ, אויך איך האב אים צו פארדאנקען מיין אומגליק, ווען ניט ער וואלט איך אזויפיל ניט געדארפט לײדן.

— אויך אים וועט דערגרייכן מיין רא־כע, — האט ראגאווין גערעדט מיט א פינסטערער מינע, — איך האב נאך אויך מיט אים צו מאכן א חשבון, אבער דאס וועט זיין שפעטער. וואס עס אנבא־טרעפט אייך, פאני יאדוויגא, האט ער געזאגט זיך ווענדענדיק צו דער שיינער פאליאטשקע, קאנט איר גיין מיט אונז. מיינע פריינט וועלן אייך אויפנעמען אין זייער הויז.

— איר נעמט מיר אויף אין אייער גע־זעלשאפט ! — האט די שיינע פרוי אויס־גערופן דערפרייט. — א, איר וועט זע־ען, דאס איך וועל אייך זיין א געטרייע חבר'טע. מיין גאנצער וואונש איז נאר צו נעמען ראכע פון מיין פאראאסטן מאן און אויך פון דעם דייטשן אפיצער לעמקע, וועלכער האט אים פארפירט צו פרעמדע ליבעס.

אירע אויגן האבן געגליט פון האס און איר געזיכט האט זיך פארקרימט פון אומענדלאכער לײדנשאפט. ווען שלמה ראגאווין אדער אימיצער אנדערש פון זיינע פריינט וואלט איצט געזעען דעם אויסדרוק פון פאני יאדוויגא'ס געזיכט וואלט מען זיכער געראנט נעטראכט איר מיטצונעמען.

— — — — — — — — — —

איידער זיי האבן פארלאזן דעם וואלד האט שלמה ראגאווין אפגעפירט זיין גע־ליבטע אן א זייט און ער האט געהאט מיט איר א ערנסטן געשפרעך.

(פארטזעצונג — קומט)

ניי געקומענע צו קאנאדע וועלקאמען!

מיר האפן אז עס וועט אייך דא גע־פעלן און איר וועט דא מאכן גוט.

און מיר לאדן אייך איין צו פרובי־רען רעד ראז טיי צווישן אנדערע גוטע זאכן.

רעד ראז — נרין לייבל טיי
רעד ראז — ארענדזש פיקאו טיי

רעד ראז טיי
"איז גוטער טיי"

שיין באמת זיינען די דאזיקע נייע פלארס

פארכאפנדיקע דעזיינס אין רויכע קאלירן מאכן אלע סארטן פון שיינע דעקאראטיווע סקימס מעגלאך מיט די נייע דאמיניאן אינלייד לינאלעאום פלארס.

עס זיינען דא מאילס, מאזאיקס און פארקעט עפעקטן . . . נייע שיינקייטן פאר יעדער רום . . . אינספי־ראציע צו ליכטיק מאכן יעדן טייל פון דער היים. און אלע צו זייער א מעסיקן קאסט.

דאמיניאן אינלייד לינאלעאום זיינען לייכט צו ריינקן און צו ווייל ס'איז דורכלאז; פערמאנענט דער עפעקט פון אינלייד . . . גלאנציקע באמאלאק זייער מיל־איבערהויפט אנגענעם . . . און זיי פאלישן זיך פראכטפול מיט זייער ווייניק אנשטרענגונג.

אנדערע פראכטפולע דאמיניאן פלארס
דאמיניאן פרינטעד לינאלעאום און דאמיניאן לינאלעאום ראגס באטן אן א ברייטן אויסוואל פון פראכטיקע פלארס צו די סאמע מעסיקסטע פרייזן. צוגעפאסטע דעזיינס פאר יעדער רום.
אין היזיגע פורניטשור און דעפארטמענטאל סטארס

DOMINION INLAID LINOLEUM

דעזיין אילוסטרירט איז דאמיניאן אינלייד לינאלעאום נו. 7051, צו באקומען אין צוויי פארשיידענע קאלירן.

געמאכט אין קאנאדע ביי די מאנופעקטשורערס פון דעם בארימטן דאמיניאן באטלשיפ לינאלעאום.

די פראווינציעלע עקסיבישאן
בראנדאן יוני 30-טן ביז יולי 4-טן

1870 — מאניטאבא'ס דיימאנד יובילי — 1930

א רעווידירטע קלאסיפיקאציע פאר
פי-צוכט — עופות
מילכיקס פראדוקטן — הוים מאנופעקטשורערס

5 טעג לויפנדע רייסעס

גרענדסטענד אטרעקשאנס און
מאריס און קעסטל פארשטעלונגען שפילן
צום ערשטן מאל אין קאנאדע

N. W. KERR, President — J. E. RETTIE, Secretary-Manager

וועט איר זיין א לאסט ?

אומאפהיינגיקייט אדער אפהיינגיקייט ! איר קאנט באשליסן איצט. נוצט אוים די קאנעדיען גאווערנמענט עניואיטים סיס־טעם. און איר וועט זיך קיינמאל ניט דארפן אויף קיינעם ניט פארלאזן. איר וועט האבן א שטענדיקן איינקונפט אויפ'ן גאנצן לעבן. און צו 65 קאנט איר זיך סעטלען צו א לעבן וואס איז אייער אייגנס און ניט פארלאזן זיך אויף אימיצנס רחמנות.

CANADIAN GOVERNMENT ANNUITIES
Department of Labour, Ottawa
HON. PETER HEENAN, Minister
געשטיצט פון דער גאנצער דאמיניאן

מעילט דעם קופאן היינט פאסטעדזש פריי
Annuities Branch, Dept. W.I.P.
Department of Labour, Ottawa
Please send me COMPLETE INFORMATION about Canadian Government Annuities
Name
Print Clearly
Address

פארטרעטער
D. E. DOBSON
712 COMMERCIAL BLDG., WINNIPEG, MAN. TELEPHONE 23 607